

Výsledky účtu kultury ČR za rok 2010

Praha 2012

OBSAH

Výsledky účtu kultury ČR za rok 2010.....	- 1 -
1. Úvod	- 3 -
1.1. Vymezení a členění sektoru kultury	- 3 -
1.2. Zdroje dat.....	- 6 -
2. Zdroje financování kultury v roce 2010	- 7 -
2.1. Veřejné výdaje na kulturu	- 7 -
2.2. Soukromé výdaje na kulturu	- 9 -
2.2.1. Výdaje domácností na kulturu	- 9 -
2.2.2. Ostatní soukromé zdroje financování kultury	- 9 -
2.3. Ostatní svět.....	- 10 -
2.4. Obsahové zaměření zdrojů financování	- 10 -
3. Hospodaření kulturních institucí v roce 2010	- 11 -
3.1. Mikroekonomický pohled	- 11 -
3.2. Makroekonomický pohled.....	- 13 -
4. Základní naturální ukazatele kultury	- 15 -
4.1. Poskytovatelé v oblasti kulturního dědictví.....	- 15 -
4.2. Divadla a kina	- 17 -
5. Závěr	- 18 -
6. Použité zdroje a literatura	- 20 -
7. Tabulková příloha.....	- 20 -
1.	

Úvod

Satelitní účet kultury ČR (dále také „účet kultury“) byl, v návaznosti na úkol vyplývající z usnesení vlády ČR č. 1452 z roku 2008, poprvé v ověřovacím provedení zpracován za referenční rok 2009¹. V průběhu sestavování účtu i v rámci hodnocení jeho výsledků se ukázalo, že některé původní předpoklady a záměry obsažené v metodickém manuálu k účtu nemohou být zcela naplněny, resp. musí být poopraveny².

Změny se v první řadě týkají vymezení sektoru kultury. S ohledem na složitost kultury jako takové je její postižení pomocí ekonomických veličin velmi problematické. Uvedené první zpracování účtu kultury navíc ukázalo, že mezi jednotlivými kulturními oblastmi jsou hluboké, takřka propastné rozdíly. Zatímco tradiční kulturní obory (kulturní dědictví či interpretační umění) jsou ve velké míře závislé na podpoře z veřejných zdrojů, tak audiovizuální a kreativní sféra je značně tržně orientovaná, ekonomicky soběstačná a zisková. Celkové **výsledky za kulturní sektor jsou v této souvislosti značně ovlivněny jeho strukturou** (podíly tradičních a „nových“ odvětví).

Dalším problémem vymezení kultury je rozsah zahrnutí navazujících produkčních etap tvorby kulturních statků. Tak se např. do kultury zahrnují nakladatelské a vydavatelské činnosti týkající se knih i jejich maloobchodní prodej, nikoli však např. výroba a prodej hudebních nástrojů.

Na podzim roku 2011 byl ukončen projekt ESSnet Culture organizovaný Eurostatem, jehož úkolem bylo - mimo jiné - jednotné vymezení sektoru kultury v rámci EU. Výsledky výše uvedeného projektu byly zpracovány do novelizované metodiky sestavení kulturního účtu³. Standardní tabulky účtu uvedené v příloze jsou sestaveny v souladu se zmíněným novým vymezením sektoru kultury.

Co se změn - v porovnání s pojetím kulturního účtu za rok 2009 - týče, byl **sektor kultury rozšířen** o některé maloobchodní činnosti (NACE 47.63, 78 a 79), překladatelské a tlumočnické služby (NACE 74.30), pronájem videokazet a disků (NACE 77.22) a umělecké vzdělávání (NACE 85.52).

Další odlišností účtu kultury za referenční rok 2010 - v porovnání s účtem za předcházející období - je jeho **obohacení o vybrané ukazatele členěné z pohledu kulturního a kreativního sektoru** (tab.č.6 v příloze) a o data za export a import kulturních statků a služeb (tab. 9 a), b), c) v příloze).

Zatímco výše uvedené změny dovolují porovnání dat účtu za rok 2009 s daty za rok 2010 (přidané aktivity a ukazatele lze oddělit), s poslední změnou tomu tak není. V souladu s postupným zpřesňováním dat a jejich zjišťováním za další - dříve nešetřené či jen částečně šetřené - oblasti došlo v porovnání s předcházejícím obdobím k určitému kvalitativnímu posunu. Je třeba si to uvědomit při porovnávání údajů obou let i v případě zcela shodných kulturních aktivit. Jako příklady **zahrnutí dat za větší okruh respondentů** lze uvést oblasti designu, archivů či audiovizuálních činností.

Samozřejmě, že i po určitých kvalitativních změnách má účet kultury ještě nemalé rezervy svého zdokonalování. Mezi ně patří zejména široká oblast ukazatelů vynaložené práce a investic (počet zaměstnanců, pracovníků, dobrovolníků, kulturní a ne-kulturní zaměstnání, odpracovaný čas, finanční zdroje investic, hmotný a nehmotný majetek).

1.1. Vymezení a členění sektoru kultury

Před vlastním zjišťováním a hodnocením ekonomického rozměru kultury je nutné jasně určit rozsah a strukturu objektu, který je předmětem našeho zájmu. Nejdříve je třeba **odlišit jeho vymezení z pohledu věcného od vymezení průřezového charakteru, které vychází z účelu resp. funkce a z průběhu času**. V prvním případě lze hovořit o jednotlivých oblastech či sférách, poskytovatelích, kulturních a kreativních sektorech kultury a ve druhém o tzv. kulturním cyklu.

1 viz Systém účtů kultury, NIPOS, Praha 2011

2 viz Systém účtů kultury, NIPOS, Praha 2010

3 viz Výsledky účtu kultury ČR za rok 2009, ČSÚ, 2010 (Práce a sociální analýzy, E-3318-11)

V souladu s dostupnými mezinárodními dokumenty (EUROSTAT, UNESCO, OECD) rozlišujeme tyto **kulturní oblasti či odvětví** označené „O.11 – O.19“ (s uvedením CZ - NACE) :

- kulturní dědictví - O.11 (**91.01, 02, 03, 47.78, 79**)
- interpretační (scénické) umění - O.12 (**90.01, 02, 04**)
- vizuální (výtvarné) umění a řemesla - O.13 (**74.10, 20, 90.03, část sekce C**)
- periodický a neperiodický tisk - O.14 (**58.11,13, 63.91, 74.30, 47.61, 62**)
- audiovizuální a interaktivní média – O.15 (**58.21, 59.11, 12, 13, 14, 20, 60.10, 20, 47.63, 77.22**)
- architektura – O.16 (**71.11**)
- reklama – O.17 (**73.11**)
- umělecké vzdělávání – O. 18 (**85.52**)
- správa sektoru kultury – O.19 (**84.11- část, 12 - část, 94.99.2**)

Z praktických důvodů, souvisejících s problémy se získáním a členěním potřebných dat, je nutné výše uvedené oblasti doplnit o další blíže neurčenou oblast či oblasti, kterou budeme nazývat „neznámá oblast“.

V rámci jednotlivých oblastí rozeznáváme kulturní činnosti (představují či zprostředkovávají kulturní projevy) jako např. činnost muzeí a galerií a dále kulturní služby či statky (např. konzervace a archivace v rámci muzeí či originály zvukových nahrávek). **Nositelé** uvedených **kulturních činností**, popř. služeb či statků, lze také souhrnně **označit za poskytovatele** kulturních statků a služeb (dále také „poskytovatele“). Mezi ně patří např. muzea, knihovny, divadla, kina, rozhlas či televize. Nutno dodat, že jejich počet je do značné míry dán pragmatickými důvody spočívajícími v dosažitelnosti statistických dat (zejména cestou statistických zjišťování). Jinými slovy řečeno to znamená, že data o některých významných kulturních aktivitách (např. designu a kreativních službách, uměleckých řemeslech, činnosti spisovatelů, malířů či sochařů apod.) v současné době nejsou, popř. z velké části nejsou k dispozici.

V souladu se zaměřením prováděných statistických šetření v kultuře (KULT) přiřazujeme stávající **institucionálně vymezené poskytovatele** (respondenty šetření) **k obsahově vymezeným kulturním oblastem** (odvětvím) tj. O.11 – O.19, takto:

- historická památka - (O.11)
- muzeum a galerie - (O.11)
- archiv - (O.11)
- knihovna - (O.11)
- divadlo - (O.12)
- koncertní sál - (O.12)
- kulturní domy – (O 12)
- výstavní sál - (O.13)
- nakladatelství/vydavatelství - (O.14)
- výrobci a distributoři audiovizuálních děl - (O.15)
- rozhlas - (O.15)
- televize - (O.15)
- reklamní agentury - (O.17)
- školy uměleckého vzdělávání – (O.18)
- organizace ochrany aut.práv - (O.19)
- ostatní poskytovatelé - (O.11 - O.19)

Jak je z uvedeného členění patrné, ve velmi významné oblasti architektonických činností (O.16) se zatím žádný jednoznačně vymezený poskytovatel - z důvodu nedostatku odpovídajících dat získávaných statistickými šetřeními - nenachází. Obvykle je rozsah kulturních oblastí širší než by odpovídalo významu poskytovatelů, kteří do nich jsou zařazeni. Poskytovatelé jsou tak svým způsobem vybranými (statisticky zvlášť sledovanými) reprezentanty jednotlivých oblastí, kteří však vyčerpávajícím způsobem celou oblast nepokrývají.

Za údaje o ostatních poskytovatelích se považují zjišťovaná data o činnosti v těch kulturních oblastech, které nelze jednoznačně přiřadit k předcházejícím poskytovatelům (např. maloobchodní

prodej knih, starožitností, uměleckých předmětů, tvorba hudebních nahrávek, služby designu, aktivity zpravodajských agentur, správní činnosti ministerstva kultury a jím řízených institucí atd.).

Z podobných důvodů jako v případě oblastí – tj. nemožnosti věrohodného rozčlenění souhrnných dat - je nutné předpokládat i tzv. „neznámého poskytovatele“. V této souvislosti je patrné, že **postupné snižování významu (váhy) dat uvedených za neznámou oblast či neznámého poskytovatele v relaci k celkovým údajům za kulturu by mělo být projevem zdokonalování účtu kultury jako takového**. To je však velmi obtížný a dlouhodobý úkol související zejména s možnostmi rozšiřování a prohlubování statistického výkaznictví (finanční a pracovní kapacity statistických pracovišť, ochota a zátěž respondentů apod.).

Jak je z výše uvedeného zřejmé, členění poskytovatelů kulturních služeb, které je do značné míry ovlivněno možnostmi získání potřebných dat za danou sféru kulturních aktivit, se bude se změnami ve statistickém zjišťování v čase měnit (v budoucnu budou statisticky sledováni další poskytovatelé kulturních služeb jako např. kina).

Lze použít i jiné členění sektoru kultury než je výše uvedené, které můžeme označit za výchozí či základní. Tak např. **kulturní oblasti lze seskupit do čtyř tzv. sfér**. Každá z nich odráží rozhodující příbuzné rysy několika oblastí. Za takovou skupinu příbuzných oblastí lze považovat sféru **kulturního** (hmotného a nehmotného) **dědictví**, kam patří např. památky, archeologická naleziště, muzea a galerie, archivy a knihovny, dále sféru **živé originální umělecké tvorby** (např. interpretační a výtvarné umění, umělecká řemesla, design, architektura, reklama) a sféru **kulturních medií** (např. film, televize, rozhlas, vydávání software a tisk). Čtvrtou sféru – ač ne ryze kulturní - by mohly tvořit **správní (režijní) činnosti** (včetně ochrany autorských práv), které jsou i s kulturou – jako s každou jinou oblastí lidských aktivit - neoddělitelně spojeny a dále umělecké vzdělávání.

Samozřejmě, nemalý význam mají i jiná členění kulturního sektoru. Evropská Komise člení kulturu v zásadě na **kulturní sektor a kreativní sektor**. Prvý tvoří **oblast tradičního umění** (výtvarné a interpretační umění, kulturní dědictví) a **oblast kulturních průmyslů** (film a video, televize a rozhlas, videohry, hudba, knihy a tisk), **druhý** – kreativní sektor tvoří **oblast kreativních průmyslů** (design, architektura a reklamní průmysl) a oblast příbuzných odvětví (výroba PC, přehrávačů apod.). Jak dále uvidíme, toto členění má mimo jiné nemalý význam z pohledu uplatňování tržních vztahů v kultuře a v této souvislosti rozdílných ekonomických výsledků kulturních oblastí.

V souvislosti s vymezením kultury z pohledu účelu či času hovoříme o druhém rozměru kultury - **kulturním cyklu**. Ten představuje souhrn fází či etap členících kulturu (resp. její oblasti) na **tvorbu či produkci, uchovávání hodnot, šíření kulturních služeb a statků, obchod s nimi, vzdělávání a spotřebu** kulturní produkce. Průřezový charakter pojetí kulturního cyklu svým způsobem sektor kultury jako takový překračuje a zasahuje také do jiných odvětví či sfér lidských aktivit (např. vzdělávání, obchod).

Co se týče faktoru času, lze mezi kulturním cyklem a kulturními sférami (skupinami oblastí) nalézt určité styčné body. Zatímco cyklus lze připodobnit k momentálnímu řezu právě probíhajícími kulturními aktivitami, tak sféry člení kulturu z dlouhodobého pohledu. S určitou mírou zobecnění lze říci, že kulturní dědictví vychází z minulosti, živá tvorba produkující kulturní služby a statky spotřebovávají v daném čase a na daném místě se váže na přítomnost a média rozšiřující zmíněné služby a statky směřují do budoucnosti.

Lze také říci, že výše uvedené **čtyři sféry zároveň představují základní etapy kulturního cyklu** (uchovávání kulturních hodnot, jejich tvorba, šíření kulturních služeb a statků, umělecké vzdělávání a související správní činnosti).

Jak již ukázaly výsledky kulturního účtu za rok 2009, **z ekonomického pohledu se zásadní dělicí čára vlně mezi tzv. „tradičními“ a „novými“ kulturními obory** či odvětvími. Mezi prvými lze uvést na čelném místě celou sféru kulturního dědictví a dále část živé originální umělecké tvorby (divadlo, soubory, festivaly, výstavní sály a kulturní domy, režijní činnosti v kultuře). Tyto aktivity v zásadě nejsou finančně soběstačné a směřuje k nim bezmála 62 % veřejných výdajů na kulturu. Naopak tomu je v případě pořizování zvukových nahrávek, televizního a rozhlasového vysílání, výroby a distribuce audiovizuálních děl, tvorby videoher, architektonických, návrhářských a reklamních činností.

K otázce členění sektoru kultury je třeba dodat, že může být různorodé. **Podstatné je získat odpovídající data za nejnižší části celku**, kterým je kulturní sektor jako takový, tj. za jednotlivé oblasti či poskytovatele kulturních služeb. S jejich využitím lze uspokojit nejrůznější potřeby členění kulturního sektoru.

1.2. Zdroje dat

K sestavení účtu kultury **se využívají různorodá data z administrativních zdrojů i ze statistických zjišťování**. Do první skupiny patří v první řadě údaje z veřejných rozpočtů (státní rozpočet a místní rozpočty), které jsou získávány od MF ČR. Také sem patří dostupné údaje na internetu, obsahující data o některých poskytovatelích kulturních služeb.

Druhou skupinu tvoří zejména data získaná šetřením v domácnostech (cestou tzv. rodinných účtů) a dále statistickým zjišťováním přímo u kulturních institucí (pod označením KULT, popř. KULT-MK). Šetření v domácnostech provádí ČSÚ, který šetří také držitele licencí rozhlasového a televizního vysílání. Data od naprosté většiny dalších kulturních institucí (poskytovatelů) sbírá pomocí výše zmíněného šetření (KULT-MK) NIPOS. Některá data (zejména o zpravodajských agenturách, činnosti architektů, fotografické činnosti a činnosti reklamních agentur, maloobchodu atd.) jsou získávána v rámci šetření tzv. podnikové statistiky ČSÚ. Ze statistického zjišťování tohoto úřadu (NI 1-01) jsou získávána data o neziskových institucích (včetně organizací ochrany autorských práv).

Pro potřeby sestavení účtu se využívají i různé doplňkové zdroje informací. Údaje o zaměstnanosti a mzdách jsou částečně k dispozici z výběrového šetření pracovních sil a ze statistiky práce a mezd. Obě zjišťování provádí ČSÚ, který také dodává makroekonomická data z národního účetnictví (zejména ve formě matice dodávek a užití).

Údaje o archivech má k dispozici MV ČR, některé informace o kinech Unie filmových distributorů atd.

Konečně informace o některých kulturních institucích a aktivitách nezahrnutých do pravidelných statistických šetření jsou zjišťována u vybraných respondentů jednorázově (cirkusy, design, videohry, amatérské umění atd.).

Získáním dat problémy ještě nekončí. Je třeba se **vypořádat s omezeními způsobenými klasifikacemi**, s časem, kdy jsou data k dispozici a v neposlední řadě i s neúplnými údaji předloženými respondenty resp. následně dopočtenými.

Jednou věcí je získat data (velmi často ne zcela úplná a „čistá“, popř. v jiném než potřebném členění) a druhou získat je v potřebném či přijatelném **časovém termínu**. Data o veřejných výdajích jsou k dispozici zhruba pět měsíců, údaje o výdajích domácnosti osm a o podnicích či neziskových institucích až dvanáct měsíců po referenčním období. Podobné to je s dopočtenými údaji sbíranými od kulturních institucí (poskytovatelů). Nejpozději jsou dosažitelná data ze systému národního účetnictví (více než rok po referenčním období).

Samozřejmě, nemalé **rozdíly jsou i v kvalitě informací**. Vysokou věrohodnost lze předpokládat u dat týkajících se veřejných výdajů na kulturu, která vycházejí z čerpání státního rozpočtu. Problematictější v tomto směru jsou všechny údaje zjištěné statistickým šetřením, ať už v domácnostech (rodinné účty), tak zejména specializovanými šetřeními v kulturních institucích (výběrová statistická šetření KULT prováděná NIPOS a ČSÚ) a dalšími šetřeními ČSÚ v podnicích. Kvalita těchto dat je ovlivněna všemi problematickými okolnostmi, počínaje úplností základního souboru respondentů, metodami sestavení výběrového souboru, mírou neodpovědí, úrovní dopočtů apod.

V rámci řešení úlohy založené na různorodých zdrojích informací se lze stěží vyhnout rozhodnutí o tom, která data – v případě kontradikce – lze považovat za spolehlivější a prvořadá a která za méně významná či odvozená. V souvislosti s účtem kultury by do první skupiny měla patřit bezesporu data o veřejných výdajích na kulturu, vycházející z čerpání státního rozpočtu. Mezi dalšími datovými zdroji by měl také náležet jistý stupeň preference údajům ze systému národního účetnictví, které procházejí řadou bilančních úprav a navíc „zapadají do mozaiky“ makroekonomických ukazatelů

sestavovaných dle detailně propracovaných pravidel v souladu s jednotnou mezinárodní metodikou (např. upravená data ze šetření rodinných účtů).

Z postupu použitého v této analýze je patrné, že data z administrativních zdrojů a z pravidelných statistických šetření prováděných přímo v kultuře, nepostačují k vyjádření celého rozsahu tohoto sektoru. Je nezbytné rozšířit je o výsledky jiných, tzv. podnikových zjišťování, z nichž je nutné data o kultuře s větší či menší přesností (s ohledem na agregované pojetí klasifikací) vyčlenit a doplnit je o výsledky dalších jednorázových šetření v kulturních institucích neobesílaných výkazy řady KULT.

2. Zdroje financování kultury v roce 2010

2.1. Veřejné výdaje na kulturu

Přímé veřejné výdaje na kulturu v roce 2010 dosáhly částky vyšší než 39,1 mld. Kč (viz tab. č. 1 v příloze), což je zhruba 14,9% celkových zdrojů financování kultury⁴. Tato částka představuje konsolidované provozní a investiční výdaje organizačních složek státu, územních samosprávních celků a státních mimorozpočtových fondů (kultury a pro podporu a rozvoj české kinematografie) na bázi pokladního plnění.

Nepřímou pomoc státu kultuře je takřka nemožné kvantifikovat, mimo jiné i proto, že její část může přicházet i prostřednictvím výdajů domácností či podniků (snížení základu daně v případě daru kulturní instituci).

Na druhé straně dle zjištěných údajů **sektor kultury uhradil na daních a poplatcích zpět do státního rozpočtu téměř 2,9 mld. Kč.**

V porovnání s rokem 2009 se veřejné výdaje do kultury zvýšily. Kvantifikace tohoto přírůstku je dosti nesnadná a to jak z důvodu metodických změn propočtu výše veřejných výdajů týkajících se roku 2010, tak i pro rozšíření kulturního sektoru (viz str. 3).

Vyloučíme-li uvedené vlivy, lze říci, že meziroční nárůst veřejných výdajů dosáhl zhruba 4%.

Z celkové výše veřejných výdajů bylo více než 30 mld. Kč (76,9%) určeno na provozní účely a 9 mld. Kč (23,1%) na investice. Z pohledu **úrovně veřejných zdrojů** (stupňů vlády) bylo nejvíce prostředků na kulturu věnováno z obecních a městských rozpočtů (více než 22,6 mld. Kč; z toho téměř 27% na investice), dále z rozpočtu na regionální úrovni 8,5 mld. Kč (z toho 12% na investice) a konečně ze státního rozpočtu vč. státního fondu kultury a fondu pro podporu a rozvoj české kinematografie 8 mld. Kč; z toho necelých 24% na investice).

Lze říci, že **základní proud pohybu veřejných finančních zdrojů do kultury směřoval z obecních rozpočtů do provozu oblastí kulturního dědictví, uměleckého vzdělávání a interpretačního umění.**

Co se týče **rozdělení prostředků do jednotlivých oblastí**, téměř 42% jich bylo použito v kulturním dědictví, v uměleckém vzdělávání 18,5% a v interpretačním umění 11,7 %.

Významnou část zdrojů (více než 15%) nebylo možné ani podle odpovídajících paragrafů státního rozpočtu jednoznačně přiřadit ke konkrétní kulturní oblasti a proto je uvedena v položce „neznámá oblast“. Týká se to zejména činností vztahujících se ke kultuře jako celku (výzkum a vývoj, zájmová činnost, ostatní záležitosti kultury).

Část veřejných prostředků (v rozsahu 7,6%) byla směřována do oblasti správy, kam patří orgány státní správy v oblasti kultury a instituce provádějící ochranu autorských práv.

Z pohledu členění na provozní a investiční sféru hospodaření byly nejvyšší částky investičních výdajů z veřejných prostředků vynaloženy v oblasti kulturního dědictví (zdroj – zejména obecní

⁴ V souladu s výše zmíněným manuálem se použitými zdroji rozumí veškeré příjmy (vč. investičních dotací) institucí s převažujícími kulturními aktivitami (tj. s poskytováním kulturních služeb a statků)

a městské rozpočty a státní rozpočet). Na druhé straně lze říci, že kreativní sektor (viz str. 6) veřejné zdroje financování v zásadě míjejí.

Jiný pohled na veřejné výdaje na kulturu poskytují data získaná pomocí statistických šetření KULT u poskytovatelů kulturních služeb (prováděná ČSÚ v oblasti rozhlasového a televizního vysílání a NIPOS u většiny ostatních poskytovatelů).

Tab. č. 2 uvedená v příloze obsahuje v prvních čtyřech sloupcích údaje o veřejných výdajích zjištěných formou provozních či investičních příspěvků a dotací z veřejných rozpočtů a údaje vycházející z šetření v domácnostech. Další sloupce tabulky obsahují data ze zmíněných specializovaných šetření v kulturních institucích (KULT) a šetření v neziskových institucích (NI). Údaje o zdrojích pocházejících ze sféry finančních a nefinančních podniků představují dopočet z dat zjištěných uvedenými šetřeními k celkovému objemu zdrojů financování kultury.

Z dopočetných dat uvedených šetření KULT a NI (na celý základní soubor respondentů) je patrné, že veřejné výdaje do kultury (bez tzv. neznámého poskytovatele) v roce 2010 dosáhly částky 20,3 mld. Kč, což je o 18,8 mld. Kč (o 48%) méně než udává údaj o čerpání veřejných rozpočtů (viz. tab. č. 1). Částka veřejných výdajů nerozdělených podle poskytovatelů je o 12,8 mld. vyšší, než tomu je v případě částky veřejných výdajů nerozdělených do kulturních oblastí.

S ohledem na výše přijatelný předpoklad preference administrativního zdroje dat MF o čerpání rozpočtu před daty zjištěnými statistickými šetřeními, je rozdíl v podobě „vyrovnávací položky“ přisouzen tzv. neznámému poskytovateli. Obtížněji lze příslušným poskytovatelům přiřadit zejména veřejné výdaje z obecních a regionálních rozpočtů (místní vládní instituce). V případě těchto veřejných výdajů připadá na neznámého poskytovatele více než 53% z celkových výdajů, což svědčí o velmi vysokém podílu neidentifikovatelných výdajů. V položce výdajů ústředních vládních institucí je situace příznivější, na neznámého poskytovatele připadá zhruba 27% veřejných výdajů. Je zřejmé, že v porovnání s poskytovateli je v případě kulturních oblastí stupeň přiřazení výdajů vyšší.

Nutno říci, že **úroveň přiřazení veřejných výdajů ke kulturním oblastem či k poskytovatelům je dosti významným indikátorem. Čím je vyšší, tím jemněji můžeme strukturovat získaná data, méně využívat různých odhadů**, snadněji formulovat a uplatňovat kontrolní vazby, lépe zjištěné údaje analyticky využít a **v konečném výsledku tak disponovat věrohodnějšími informacemi**. Ovlivňuje ji nejen hloubka členění příslušných klasifikací (COFOG, COICOP, NACE), ale i vhodný výběr poskytovatelů kulturních služeb a statků popř. i kulturních oblastí a samozřejmě zdroj zjištěných dat a jeho kvalita (administrativní data, šetření v domácnostech či v kulturních institucích).

Přes doplňkový charakter údajů o veřejných výdajích zjištěných statistickým šetřením v kulturních institucích a výše uvedený celkově nižší rozsah jejich přiřazení konkrétním poskytovatelům, mají tato data pro svou adresnost nemalý význam. S jejich pomocí můžeme sledovat a popř. i hodnotit rozsah veřejných výdajů v jednotlivých kulturních oblastech s přesností až na jednotlivé institucionální jednotky (lze je využít pro propočty založené na struktuře výdajů).

Z tab. č. 3 v příloze, která ukazuje umístění finančních zdrojů kultury (dle oblastí a poskytovatelů) je patrné, že celkový **průnik přiřazení finančních zdrojů ke kulturní oblasti či poskytovateli za rok 2010 dosahoval necelých 35%**.

Pokud bychom hodnotili **podíl veřejných výdajů na kulturu na celkových konsolidovaných výdajích veřejných rozpočtů, ten v roce 2010 dosáhl 2,6%**. Z časové řady dat o veřejných výdajích na kulturu je zřejmé, že **od roku 2000 se tyto výdaje (v nominálním vyjádření) zvyšovaly ročně průměrně o 6,3%** (souhrnný index spotřebitelských cen zboží a služeb se ve stejném období zvyšoval ročně průměrně o málo více než 2,5%).

2.2. Soukromé výdaje na kulturu

2.2.1. Výdaje domácností na kulturu

Výdaje domácností na kulturu v roce 2010 dosáhly výše 45,2 mld. Kč. (viz tab. č. 1 v příloze), což je 17,2% z celkových zdrojů financování kultury. V porovnání s předcházejícím rokem došlo k poklesu těchto výdajů o téměř 5 mld. Kč.

S ohledem na skutečnost, že se **pokles výdajů domácností týká v zásadě všech poskytovatelů kulturních statků a služeb** (viz tab. č. 2 v příloze), lze předpokládat, že důvodem je úsporné chování domácností v současném období ekonomické nejistoty. K tomu je nutno poznamenat, že podobně poklesly také zdroje tvořené nevládními neziskovými institucemi. Ostatní druhy zdrojů (veřejné rozpočty, finanční a nefinanční podniky, zahraniční zdroje) se – zřejmě v souvislosti s rozšířením sektoru kultury a jeho lepším pokrytím daty - zvýšily.

Výše uvedený údaj zahrnuje odpovídající část výdajů domácností zjišťovaných pomocí výběrového šetření v cca třech tisících domácnostech. Vzhledem k předpokládanému podhodnocení dat jsou zjištěné částky navyšovány dle metodiky národního účetnictví. Výdaje domácností jsou zjišťovány v souladu s klasifikací COICOP, ve které jsou např. kulturní služby uvedeny společně se zábavními službami v rámci jedné položky. Pro bližší členění výdajů domácností proto byla využita struktura výdajů (za vstupné) zjištěná v šetření KULT (MK) prováděného v kulturních institucích (viz tab.č.2).

Z pohledu kulturních sfér **nejvíce prostředků domácností plynulo do sféry médií** (kino, rozhlas, televize, knihy a tisk, atd. - 32,2 mld. Kč, tj. 71%). Z této částky činilo např. vstupné v kinech 1,5 mld. Kč, na koncesionářské poplatky za rozhlas připadlo téměř 2 mld. Kč, za televizi 5,8 mld. Kč a na knihy a tisk připadlo zhruba 11,7 mld. Kč. Mnohem méně prostředků domácnosti utratily ve sféře živé umělecké tvorby (8,2 mld. Kč, tj. 18,1%) a kulturního dědictví (3,8 mld. Kč, tj. 8,4%). V obou případech měly výdaje domácností podobu vstupného a také nákupu zboží kulturní povahy.

Při pohledu na výdaje domácností podle kulturních oblastí (viz tab. č.1) je patrné, že - podobně jako v případě veřejných výdajů - nejsou k dispozici data za oblast architektury a reklamy. Na druhé straně zřejmě odpovídá skutečnosti, že výdaje domácností v oblasti provozu a správy kultury jsou zanedbatelné. Naopak nejvíce prostředků od domácností směřovalo do oblasti audiovizuálních a interaktivních médií, tisku a interpretačního umění. Z pohledu poskytovatelů kulturních služeb to byla zejména televize, dále rozhlas, kino, prodej knih, novin a časopisů a divadla.

Nutno dodat, že vzhledem k neúplnému pokrytí poskytovatelů šetřením KULT, je úroveň přiřazení výdajů domácností na kulturu k jednotlivým poskytovatelům velmi nízká (viz tab. č.2).

Podíl výdajů domácností na kulturu na celkových čistých peněžních výdajích domácností, činil 3,3%. Dlouhodobě se spíše snižuje, od roku 2000 rostly výdaje domácností na kulturu (a rekreaci) průměrným ročním tempem 4,2%, zatímco celkové výdaje domácností se zvyšovaly rychleji – o 5,3% (např. výdaje na vzdělávání až o 6,4%).

2.2.2. Ostatní soukromé zdroje financování kultury

Do ostatních soukromých zdrojů financování kultury můžeme zařadit zdroje pocházející od nefinančních a finančních podniků (S11, S 12), popř. i podnikatelů ze sektoru domácností (S 141, S 142) – dále také „podniky“ a konečně i od nevládních neziskových institucí (S 15).

Údaje vztahující se k těmto zdrojům financování kultury jsou v porovnání s daty o veřejných výdajích a výdajích domácností na kulturu dosti odlišné. Rozdíly spočívají ve způsobech sběru dat. Veřejné výdaje jsou zjišťovány vyčerpávajícím způsobem a poměrně přesně v rámci čerpání veřejných rozpočtů, výdaje domácností jsou sice zjišťovány ve výběrovém souboru domácností, avšak navyšovány v souvislosti s bilancováním makroekonomických veličin dle zásad národního účetnictví.

Data o kulturních institucích zjišťovaná ročně statistickým výkaznictvím (včetně kulturně zaměřených neziskových institucí) jsou jiného druhu. Týkají se přímo jednotek, které jsou součástí kultury. S ohledem na skutečnost, že mají vést k **vyčíslení rozsahu finančních zdrojů vytvářených v kulturním sektoru v daném ročním období, nešetří se jako výdaje kulturních institucí - poskytovatelů, ale jako jejich příjmy (vč. veškerých dotací na investice a změny stavu cizích zdrojů, úvěrů apod.). Naopak se odpočítávají příjmy či dotace z veřejných prostředků, od mezinárodních institucí a od domácností** (např. vstupné či příjmy z prodeje programů, propagačních materiálů, v maloobchodě apod.).

V tom by však nebyl důvod ovlivňující jejich nižší kvalitu, ten je spíše ve výše zmíněných problémech provázejících všechna výběrová šetření v podnikové sféře (kvalita opory výběru, míra neodpovědí respondentů, kvalita dopočtů neodpovědí a na základní soubor). V případě statistického zjišťování u kulturních institucí (KULT) je dále nutno dodat, **že v oblasti ekonomických ukazatelů** započalo poměrně nedávno (v roce 2009). Nemá dlouhou tradici a to ovlivňuje negativně úroveň předkládaných údajů respondenty, míru neodpovědí i úroveň dopočtů konečných výsledků.

Delší tradici a zřejmě i věrohodnější výsledky mají tzv. podniková šetření prováděná pomocí výkazů P 5 – 01.

Zdroje vytvořené finančními a nefinančními podniky v oblasti kultury překročily v roce 2010 – dle výsledků výše jmenovaných zjišťování - **částku 179,5 mld. Kč** (tj. téměř dvou třetin celkových zdrojů) – viz tab. č.1.

Co se týče rozdělení těchto prostředků do kulturních sfér, **nejvíce jich bylo použito v oblasti reklamy** (75,5 mld. Kč) **a dále tisku a audiovizuální techniky** (téměř 65 mld. Kč). Mnohem méně v oblastech tradiční kultury a v uměleckém vzdělávání.

Relace směřování zdrojů tvořených podniky jsou tak podobné relacím výdajů domácností a naopak opačné těm, které platí v případě veřejných výdajů na kulturu. **Přestože veškeré finanční vztahy mezi podniky a kulturními institucemi nejsou založeny na ekvivalentním principu** (dary, příspěvky, dotace), **uvedené směry finančních proudů – podobně jako v případě domácností - říkají mnohé o stupni uplatnění tržních vztahů** v jednotlivých oblastech kultury.

Podíl **nevládních neziskových institucí na zdrojích kultury** byl mnohem nižší, **nedosáhl ani 3% celkových zdrojů** (7,8 mld. Kč). Nejvýraznější úlohu sehrály zdroje těchto institucí v oblasti ochrany autorských práv.

2.3. Ostatní svět

Zdroje financování kultury označené „Ostatní svět“ (S 2) dále členíme na zdroje EU (S 21) a zdroje plynoucí od jiných mezinárodních institucí (S 22). Tyto prostředky získávají kulturní instituce od EU v rámci regionální a strukturální politiky zaměřené na snižování rozdílů v úrovni rozvoje regionů.

Zdroje z mezinárodního prostředí představovaly necelých 0,2% z celkových zdrojů (0,5 mld. Kč) **a byly zaměřeny zejména na podporu kulturního dědictví** (z 61%).

2.4. Obsahové zaměření zdrojů financování

Jak ukazují tab. č. 1, 2 a 3 v příloze, **celková výše finančních prostředků věnovaných v roce 2010 kulturním aktivitám** (dle administrativních zdrojů dat doplněných statistickými šetřeními) **dosáhla úrovně přesahující 272 mld. Kč**.

Oproti roku 2009 došlo k podstatnému nárůstu finančních zdrojů v sektoru kultury (o téměř 155 mld. Kč). Lze říci, že ze tří základních příčin, prvá spočívá v širším pojetí sektoru kultury než tomu bylo v období roku 2009 (rozšíření o umělecké vzdělávání, maloobchodní aktivity, překladatelské a tlumočnické služby atd. viz str. 4 a další). Druhá ve zkvalitnění použitých dat, zejména pak

v zahrnutí širšího souboru kulturních aktivit do řádných a doplňkových zjišťování a konečně třetí ve změně metodického přístupu k propočtu zdrojů (zahrnutí změn stavu cizích zdrojů v daném období).

Na vrub prvé příčiny spočívající v novém vymezení sektoru kultury lze přiřadit zhruba necelou pětinu přírůstku zdrojů, na metodické změny v propočtu asi 5% a na zlepšené pokrytí sektoru kultury daty tak připadá zbytek (75%) nárůstu celkových zdrojů.

V pořadí sledovaných zdrojů financování jsou podle velikosti na prvním místě podniky (téměř 66% celkových zdrojů), dále domácnosti (16,6%), veřejné rozpočty (téměř 14,4%), neziskové instituce (2,9%) a na místě posledním zdroje ze zahraničí (méně než 0,2%). Zatímco veřejné zdroje, neziskové instituce a zahraniční zdroje se nejvíce angažovaly v oblasti kulturního dědictví, interpretačního umění a správy, tak domácnosti a zejména podniky v oblastech tisku, audiovizí, reklamy a architektury.

3. Hospodaření kulturních institucí v roce 2010

3.1. Mikroekonomický pohled

Na základě výsledků všech ročních statistických zjišťování podnikového charakteru, tj. i po zahrnutí dat zjištěných v kulturních institucích orientovaných neporovnatelně více na trh nežli na publikum či návštěvnost (pomocí podnikových výkazů P 5 – 01) můžeme v širokém záběru hodnotit některé ekonomické ukazatele vycházející z výkazu zisků a ztrát (viz tab. č. 4 a) a tab. 4 b)).

Nutno však dodat, že podniky jsou v rámci těchto šetření zařazovány do jednotlivých odvětví či oborů **dle zásady převažující části tržeb a tak jejich veškeré tržby nemusí nutně pocházet z aktivit kulturního charakteru.** Cenou za úplnější pohled, který tak získáváme je nižší přesnost (resp. jemnost či čistota) zjištěných dat.

Jak je ze zmíněné tab. č. 4a) zřejmé, hospodaření sledovaných poskytovatelů kulturních statků a služeb skončilo v roce 2010 s kladným hospodářským výsledkem (téměř 9,3 mld. Kč). **V případě kulturních aktivit se jeví tato částka jako přiměřená.** Odpovídala by zhruba ziskové marži (zisk po zdanění dělený tržbami) ve výši 3,3%, to je o 0,8 bodu horší výsledek než v roce 2009.

Úroveň ziskovosti, resp. ztrátovosti, je v případě jednotlivých poskytovatelů velmi rozdílná a tak celkový výsledek neposkytuje věrný obraz hospodaření jednotlivých druhů kulturních institucí. Největší ztráty dosáhly archivy, muzea a galerie a knihovny (zhruba 0,5 mld. Kč), příznivé nebylo ani hospodaření divadel, historických památek a hudebních souborů. Naopak nejlepších výsledků bylo dosaženo v návrhářských a fotografických aktivitách, v uměleckém vzdělání, architektuře, v oblasti tisku a v médiích.

Zhruba 15% finančních příjmů sektoru kultury tvoří dotace, granty, dary apod., na druhé straně podíl tržeb za vlastní výkony na celkových příjmech (výnosech) kulturních institucí mírně překračuje 83%. Je proto namístě hodnotit i **stupeň ekonomické soběstačnosti** jednotlivých poskytovatelů, který lze vyjádřit jako relaci mezi tržbami za vlastní výkony a celkovými výdaji. Ten **v průměru dosahuje 87%** a je mezi kulturními oblastmi resp. sférami rozložen podobně jako ukazatel ziskovosti. Nejnižší hodnoty dosahuje ve sféře správních aktivit (9,1%), více v kulturním dědictví (44,2%), nejvyšší je naopak v architektuře, tisku (103,1%) a v reklamě (102,9%).

Uvedená ekonomická data ukazují na **značné rozdíly v úrovni hospodaření** (ziskovost, produktivita práce atd.). Na předních místech jsou oblasti či poskytovatelé ze sféry medií, tisku a kreativních průmyslů, zatímco na posledních celá sféra kulturního dědictví, divadla, hudební soubory a festivaly. Lze předpokládat, že **ekonomická diferenciaci v sektoru kultury se bude – zejména v souvislosti s technickým rozvojem – dále prohlubovat.**

Také v této souvislosti je zřejmé, že **finanční podpora, zejména pak oblastem tradičního umění** (péče o kulturní dědictví, festivaly, soubory, divadla), **je pro rozvoj kultury nepostradatelná.** Tržní prostředí ji - v případě kulturních aktivit orientovaných spíše na publikum a návštěvnost, tj. jinými slovy na spotřebu v daném místě a čase - nahradit zcela jistě nemůže.

Nezbytnost potřeby finančních prostředků z veřejných zdrojů k zajištění veřejných služeb kultury dokládají také údaje o financování investic jednotlivých poskytovatelů kulturních statků a služeb. Podle statistických šetření KULT, NI a výše zmíněné podnikové statistiky (viz tab. č. 6 a 8 v příloze) **z celkového rozsahu investičních výdajů ve výši 13,7 mld. Kč** bylo vynaloženo o něco více než 21% ve sféře kulturního dědictví, necelé 3% v interpretačním umění, 21% v oblasti médií a téměř 33% v kreativních průmyslech. Co se zdrojů financování investic týče, ve správní sféře se veřejné zdroje na financování investic podílely téměř v plném rozsahu, v kulturním dědictví z více než poloviny, v oblasti médií a kreativních průmyslů byl jejich podíl nejnižší.

Tabulky č. 6 a 7 obsahují **údaje o zaměstnanosti a mzdách**. Jak je patrné, rozhodující část z celkového počtu zaměstnanců (více než 78%) je zařazena do sloupce „Neznámý charakter povolání“. Také se zatím nedaří zjišťovat počty zaměstnanců v povoláních kulturního charakteru v ne - kulturních organizacích. Problémem je také rozlišení zaměstnanců (do skupin kulturních a ne-kulturních povolání) v samotných kulturních institucích. Nutno říci, že v tomto směru mají uvedené statistická zjišťování stále značné rezervy.

V roce 2010 bylo v kulturním sektoru dle výsledků výše uvedených šetření zjištěno téměř 90 tis. pracovníků, z toho 87 tis. zaměstnanců (přepočtený stav) a více než 2,5 tis. dobrovolníků (v kulturním dědictví a v interpretačním umění).

Celkem tedy lze ve výše vymezeném **sektoru kultury uvažovat zhruba s 87 tis. zaměstnanci** v přepočteném stavu (tj. necelých 1,8% z celkového počtu zaměstnanců). O relativní spolehlivosti tohoto údaje svědčí skutečnost, že zhruba odpovídá počtu zaměstnanců, který byl zjištěn v minulém roce, zvýšenému o počet zaměstnanců aktivit nově zařazených do kulturního sektoru.

Nad zmíněný počet lze uvažovat s několika dalšími tisíci osob pracujících v resortu na základě dohod konaných mimo pracovní poměr.

Celková výše mezd uvedených (statisticky zjištěných) 87 tis. zaměstnanců dosáhla 24,8 mld. Kč. Podobně jako v předcházejícím roce byla úroveň mezd v sektoru kultury jako celku zhruba na úrovni ostatních odvětví ekonomiky. Zatímco celostátní průměrná hrubá měsíční mzda dosahovala v roce 2010 dle předběžných výsledků 23 800 Kč, v souboru šetřených kulturních institucí to bylo 24 406 Kč (tj. o nepatrně - o 2,5% více). Stejně jako v úrovni celkových hospodářských výsledků, **jsou však značné rozdíly v průměrných mzdách** mezi jednotlivými kulturními oblastmi. Lze říci, že **dělicí čára probíhá mezi oblastmi tradičního umění a oblastmi dědictví a kreativních průmyslů**. Zatímco v **oblastech tradičního umění jakými jsou kulturní dědictví či ve výtvarném umění byla průměrná mzda značně pod celostátní úrovní** (19 541 Kč tj. o 18 % pod celostátní úrovní a 16 393 Kč tj. o zhruba o 30% méně), v oblasti tisku, médií či reklamy byla naopak vysoce překonána (o 13 až 59%) – viz analytická tab.č. 10.

Celkově lze uvést, že v oblastech s nižší než celostátní průměrnou mzdou pracovalo 45% zaměstnanců sektoru kultury.

V kulturních institucích, zejména v těch, které nejsou rozpočtovými či příspěvkovými organizacemi, mají nemalý význam i další formy odměn za práci, vycházející z autorské či mandátní smlouvy, popř. ze živnostenského oprávnění. K bližšímu hodnocení těchto forem odměn však zatím nejsou k dispozici potřebná data.

Abychom mohli shora uvedené poznatky prezentovat s větší určitostí, je třeba změnit některé ze stávajících výkazů v oblasti zaměstnanosti a mezd tak, aby skupiny pracovníků byly jasně rozčleněny dle charakteru povolání i dle odpovídajících mzdových prostředků a přepočteny na osmihodinovou pracovní dobu.

Velmi přínosné je také hodnocení úrovně hospodaření z pohledu dělení kultury na kulturní a kreativní sektor (viz tab. č. 10). Ukazuje se, že nejlepších výsledků dosahují kulturní a kreativní průmysly. Jak už i z výše uvedeného vyplývá, oblast tradičního umění (interpretační a výtvarné umění a kulturní dědictví) dosáhla velmi nízkou úroveň ziskové marže, celkově pouhých 2,7%, v kulturním průmyslu (knihy a tisk, film a video, rozhlas a televize, videohra a hudba) vystoupil tento ukazatel až na 6% a v oblasti kreativního průmyslu (design, architektura, reklama) na 5,5%.

Na ekonomickou diferenciaci těsně váže i **úroveň mezd**. Při celkové průměrné mzdě v kulturním sektoru 24 406 Kč měsíčně, činila její úroveň v oborech tradičního umění pouze 17 902 Kč, v kreativních průmyslech 26 066 Kč a kulturních průmyslech až 30 979 Kč (o 30% více v porovnání s celostátní průměrnou mzdou).

Z pohledu **produktivity práce propočtené z roční hrubé přidané hodnoty** na zaměstnance byly naopak na prvním místě opět kulturní průmysly (1 441,1 tis. Kč) před kreativním průmyslem (1 096,5 tis. Kč) a tradičním uměním (441,7 tis. Kč).

Konečně, rozdílné ekonomické podmínky našly svůj odraz také v **investiční aktivitě** uvedených skupin kulturních oborů. Při průměrné intenzitě investic v přepočtu 158 tis. Kč na 1 zaměstnance v celém kulturním sektoru to bylo v oborech tradičního umění jen 117,3 tis. Kč, v průmyslech kreativních 190,2 tis. Kč a v kulturních až 170,6 tis. Kč. Nejvyšších hodnot bylo dosaženo v oborech televizního vysílání, audio-video, designu a reklamy. Jak lze předpokládat, nadprůměrná investiční činnost souvisela také s péčí o historické památky (hrady, zámky a jiné památkové objekty).

Za rok 2010 se podařilo získat prvá data vztahující se k **zahraničnímu obchodu** se zbožím a službami kulturního charakteru (viz tab. č. 9 a), b) a c)). Jak je zřejmé, vývoz dosáhl celkově téměř 31,5 mld. Kč a dovoz 23 mld. Kč, kladné saldo, vzniklé zejména ve zbožových položkách, činilo téměř 8,5 mld. Kč. K těmto údajům je třeba dodat, že neodrážejí celý rozsah obchodní výměny v oblasti kultury. Příslušná statistická šetření jsou (zejména v oblasti služeb) výběrová a postupně se budou rozšiřovat.

3.2. Makroekonomický pohled

Charakteristiku úrovně hospodaření kultury jako celku i jejích jednotlivých částí zcela přirozeně provází otázka místa a váhy tohoto sektoru v ekonomice. Při hledání odpovědi je třeba využít údajů a metod národního účetnictví.

S ohledem na disponibilní data o sektoru kultury se jeví jako nejvhodnější pro vyčíslení makroekonomických ukazatelů výrobní (odvětvová) metoda výpočtu hrubého domácího produktu (HDP). Podle ní se tento ukazatel rovná součtu hrubé přidané hodnoty zjištěné odpočtem mezispotřeby od hodnoty produkce (HPH) a čistých daní, tj. daní z daného odvětví snížených o dotace poskytnuté tomuto odvětví.

Vstupní data do propočtu by měla vycházet z údajů národního účetnictví, zejména pak z tabulek dodávek a užití. Tyto údaje představují svým způsobem optimální informační soustavu co do své komplexnosti, konzistence a mezinárodní srovnatelnosti. Uvedené přednosti jsou však vykoupeny vysokou pracností a z pohledu uživatelů dat dlouhou dobou čekání na výsledky.

Nutno dodat, že na základě těchto údajů lze makroekonomické ukazatele sektoru kultury spíše odhadovat než přesně kalkulovat. Je tomu tak zejména pro – z našeho pohledu - nevhodné členění dat v tabulkách dodávek a užití pouze do úrovně oddílů (na 2 místa NACE), zatímco jsou kulturní aktivity často až na úrovni tříd (4 místa NACE). Jedním příkladem za všechny mohou být architektonické činnosti v tabulkách dodávek a užití, které zahrnují celý oddíl 71 CZ-NACE. Za součást kulturního sektoru je však považována pouze třída 71.11. Data odpovídající kulturním aktivitám je nutno získávat složitým postupem s využitím znalosti různých vztahů – např. v úrovni produktivity práce mezi třídami či podílu spotřeby materiálu, energie a služeb na výnosech atd. - mezi údaji zjištěnými v rámci statistických šetření (podniková šetření, KULT, NI).

V rámci výsledků satelitního účtu kultury za rok 2009¹⁾ byla pomocí předběžných údajů obsažených v tabulkách dodávek a užití propočtena váha kulturního sektoru na celkové produkci ČR v rozsahu více než 2,3 % (202,8 mld. Kč), na hrubé přidané hodnotě v úrovni 2,5% (81,9 mld. Kč) a na HDP ve výši 1,76% (64 mld. Kč).

Pomocí upřesněných (semidefinitivních) údajů výše zmíněných tabulek k roku 2011 lze výše uvedená data za rok 2009 poopravit resp. mírně zvýšit. **Podíl kulturního sektoru na celkové produkci lze v souladu se zpřesněnými údaji odhadovat ve výši 2,52%** (223,1 mld. Kč), **jeho podíl na celkové HPH ve výši 2,61% (88 mld. Kč) a na HDP ve výši 1,86%** (69,6 mld. Kč). Poměrně nižší

úroveň HDP v porovnání s HPH je dána nízkou úrovní daní vztahujících se ke kulturnímu sektoru a naopak vysokou úrovní přijatých provozních dotací.

V porovnání s rokem 2008 jsou zřejmé zajímavé údaje. **Při celkovém snížení výkonu ekonomiky** (meziroční pokles produkce dosáhl 9%, mezispotřeby 12% a HPH 3,1%) **klesla produkce v kulturním sektoru v menším rozsahu** - jen o 2,6%. Relativně nižších úspor v porovnání s celou ekonomikou však bylo dosaženo v mezispotřebě (pokles jen o 3,7%) a HPH se tak snížila o necelé jedno procento.

Z pohledu jednotlivých oblastí kulturního sektoru měly na jeho celkové produkci a HPH největší podíl audiovizuální a interaktivní technika, reklamní služby, tisk a architektonické služby. Vysoké hodnoty obou makroekonomických ukazatelů byly dosaženy i v maloobchodním obchodu s kulturními předměty (známky, mince umělecké předměty, starožitnosti, knihy apod.), který byl do kultury nově zahrnut. Lze říci, že tato změna značně ovlivnila váhu sféry kulturního dědictví v rámci celého kulturního sektoru.

Výše makroekonomických ukazatelů roku 2009 v jednotlivých kulturních sférách (vyjma sféry správních činností, za kterou nebyla příslušná data k dispozici) je zřejmá z následující tabulky.

mil. Kč				
Sféra	Produkce	Mezispotřeba	Hrubá přidaná hodnota	Podíl HPH na sektoru v %
Kulturní dědictví	32 424	16 193	16 231	18,4
Živá umělecká tvorba	97 394	65 784	31 610	35,9
Kulturní média	85 611	50 756	34 855	39,6
Správa (vč. uměl.vzdělávání a ochr. autor. práv)	7 644	2 339	5 305	6,1
CELKEM	223 073	135 072	88 001	100,0

Tabulka 1: Zdroj: údaje ČSÚ (národní účty) a vlastní propočet

Podobnou tabulku základních makroekonomických ukazatelů lze sestavit i z pohledu členění kultury na kulturní a kreativní sektor.

Úroveň makroekonomických ukazatelů roku 2009 v jednotlivých sektorech (vyjma správních činností a ochrany autorských práv) je zřejmá z následující tabulky.

mil. Kč				
Sektor	Produkce v zákl.cenách	Mezispotřeba v kup.cenách	Hrubá přidaná hodnota	Podíl HPH na sektoru v %
Kulturní sektor	55 791	29 417	26 374	30,0
Kulturní průmysly	83 173	49 389	33 784	38,4
Kreativní průmysly	83 460	55 753	27 707	31,6
CELKEM	222 424	134 559	87 865	100,0

Tabulka 2: Zdroj: údaje ČSÚ (národní účty) a vlastní propočet

Jak je patrné, největší podíl na celkové produkci mají kreativní průmysly (reklama, architektura a design). Současně však jsou relativně náročné na mezispotřebu a tak ve výši hrubé přidané hodnoty zaostávají za kulturními průmysly.

Z předběžných dat **za rok 2010 lze předpokládat** (odhadovat), že produkce v kulturním sektoru mírně poklesla na 222 217 mil. Kč (2,39% z celkové produkce naší ekonomiky), stejně tak i hrubá přidaná hodnota (2,47% z celkově odhadované) a naopak vzrostla mezispotřeba (2,34% z celkové) – viz tab. č. 5 v příloze. Předběžná data budou opět zpřesňována a je otázkou do jaké míry výše uvedený odhad změní.

4. Základní naturální ukazatele kultury

Jak je i z předcházejících částí tohoto materiálu zřejmé, v sektoru kultury se můžeme setkat s potížemi spojenými s odpovídajícím oceněním některých - zejména originálních - kulturních statků či služeb. Netýká se to jen samotného stanovení ceny, ale i jejího vývoje v čase. Také hospodaření některých kulturních institucí se primárně neřídí finančními kritérii a neprobíhá plně na komerční bázi. Lze proto říci, že **působení ekonomických vztahů v kultuře je modifikované, ne-li částečně limitované.**

Z omezených možností finančního postižení rozsahu kulturního dění vyplývá, že bychom měli náš **pohled na kulturu doplnit o vyhodnocení vývoje základních naturálních ukazatelů**, které jsou v zásadě dvojího druhu. Jako **kapacitní ukazatele** odrážejí stranu nabídky a jako **ukazatele participace** na kultuře **postihují rozsah poptávky**. Mezi dříve uvedené lze zařadit např. počet sedadel a představení v divadlech či v kinech, počet sbírkových předmětů, expozic a výstav v muzeích nebo rozsah knihovního fondu v knihovnách. Objem poptávky vyjadřují ukazatele počtu diváků, návštěvníků, čtenářů nebo počtu knižních výpůjček.

Naturální ukazatele se zjišťují ročně zejména pomocí statistického šetření v kultuře (KULT) do něhož jsou mimo jiné zahrnuty kulturní památky, muzea a galerie, divadla a knihovny. Některé z ukazatelů již tvoří poměrně dlouhou časovou řadu. S ohledem na úroveň srovnatelnosti dat vystačíme pro charakteristiku krátkodobého vývoje s porovnáním údajů v posledních čtyřech letech (od roku 2006). Soubor dat týkající se jmenovaných poskytovatelů orientovaných na bezprostřední zájem veřejnosti (publika) byl doplněn z administrativních zdrojů o některé údaje o kinech.

4.1. Poskytovatelé v oblasti kulturního dědictví

V roce 2010 bylo na našem území 288 veřejně přístupných **hradů a zámků a dalších památkových objektů**. Oproti roku 2006 (271 objektů) se jejich počet zvýšil. Opačně se však vyvíjel **počet návštěvníků**, který **poklesl** o 569 tis. osob (4,7%), v porovnání s rokem 2009 mírně poklesl o 76 tis. (o necelé 1%) **na 11,5 mil. osob**.

Naturální ukazatele lze v porovnání s finančními údaji snáze přiřadit k územním celkům. V roce 2010 celostátně připadlo na 10 tis. obyvatel 10 973 návštěvníků (viz tab. č. 12 v příloze), v porovnání s tímto průměrným údajem byla návštěvnost nejvyšší v Praze (více než dvojnásobná), v Jihočeském kraji (téměř dvojnásobná) a ve Středočeském kraji (o více než 34% vyšší), naopak značně podprůměrná návštěvnost byla v Moravskoslezském kraji (zhruba čtvrtinová), v Ústeckém a v Olomouckém kraji (zhruba třetinová). Nutno dodat, že v Moravskoslezském a Olomouckém kraji se nachází relativně méně památkových objektů.

Naturální ukazatele vztahující se **k muzeím a galeriím stagnují, popř. klesají**. V porovnání s rokem 2006 se mírně zvýšil počet expozic a výstav (o 2,2%), na druhé straně **poklesl počet návštěvníků (o 4,7%)**. Při počtu 8 863 návštěvníků na 10 tis. obyvatel, byla návštěvnost v Praze téměř třikrát vyšší. Nadprůměrná byla ve Zlínském a Královéhradeckém kraji. Ve všech ostatních krajích byla podprůměrná s tím, že nejnižších hodnot dosáhla v Moravskoslezském kraji a v kraji Ústeckém. V porovnání s rokem 2009 návštěvnost muzeí a galerií o 4,5% poklesla.

Na návštěvnost kulturních zařízení - zejména památek, muzeí a galerií - má jistě nemalý vliv turismus. Mezi roky 2006 a 2010 měl příjezdový cestovní ruch klesající tendenci a návštěvnost kulturních zařízení nestimuloval. Celkový počet turistů poklesl asi o 4%, z toho zahraničních turistů o 1,6%.

V porovnání s rokem 2009 se celkový počet turistů zvýšil o 2%, v tom počet domácích turistů o 1,3% poklesl, zatímco zahraničních turistů bylo o 5% více. Z územního pohledu se počet turistů proti roku 2009 zvýšil v Praze, v Karlovarském kraji a ve Zlínském kraji.

Významnými poskytovateli kulturních služeb v oblasti kulturního dědictví jsou **knihovny**, které tvoří nejhustější síť zařízení v naší zemi. Mimo jiné i z tohoto důvodu mají v současné době mnohem širší poslání než tomu bylo v minulosti. Vedle tradičních knihovnických služeb poskytují také služby informační popř. i vzdělávací. Mnoho občanů tak navštěvuje knihovny z řady jiných důvodů než je vypůjčení knih, dokumentů či jiných nosičů informací. Přicházejí často proto, aby využili přístup k internetu, shlédli výstavu, zúčastnili se vzdělávací akce či kulturního pořadu.

Tyto, nesporně pozitivní změny působí potíže při vyjádření rozsahu aktivit veřejných knihoven a jejich společenského významu jedním či omezeným počtem ukazatelů. Využití finančních ukazatelů komplikuje také skutečnost, že některé služby veřejných knihoven jsou poskytovány bezplatně, popř. za poplatků do výše vynaložených nákladů. V porovnání s klasickými ukazateli počtu čtenářů či výpůjček, se proto i v případě knihoven ukazuje jako vhodnější ukazatel výkonu počet návštěvníků.

Vývoj v oblasti knihoven byl v posledních čtyřech letech nejednoznačný. **Přes znatelný nárůst počtu návštěvníků (o 11%), klesal počet registrovaných čtenářů (o 3%) a také počet výpůjček (o 2,8%). Patrně se změnila struktura služeb veřejných knihoven ve prospěch nových aktivit** (viz zákon č. 257/2001 Sb., o knihovnách), které se rychle rozvíjejí. Dokládá to také skutečnost, že se zvýšil počet PC pro návštěvníky s přístupem na internet ze 7 905 na 10 395 (o 31,5%).

Také v porovnání s rokem 2009 se snížil počet knihoven, jejich pracovníků i výpůjček, naopak se zvýšil počet návštěvníků a také počet PC s internetem.

Vybrané základní ukazatele roku 2010 jakými jsou počet knihoven, návštěvníků a výpůjček v relaci k počtu obyvatel v jednotlivých krajích ukazuje níže uvedená tabulka.

Kraj	Počet knihoven na 10 tis. obyv.	PC s internetem na 10 tis. obyv.	Počet návštěvníků na 10 tis. obyv.	Počet výpůjček na 10 tis. obyv.
Praha	0,33	2,69	23 763	66 098
Středočeský	6,46	9,04	14 673	48 423
Jihočeský	8,53	15,61	23 665	70 342
Plzeňský	8,13	11,13	20 702	69 091
Karlovarský	3,93	11,93	25 309	69 825
Ústecký	3,45	7,85	16 210	57 258
Liberecký	4,82	10,23	20 807	50 988
Královéhradecký	6,69	12,20	24 404	74 741
Pardubický	7,59	11,82	19 486	58 996
Vysočina	10,14	15,93	25 087	77 031
Jihomoravský	5,35	10,89	20 507	57 813
Olomoucký	7,22	12,37	20 260	63 126
Zlínský	5,08	12,57	25 834	83 837
Moravskoslezský	2,15	7,37	22 137	64 071
CELKEM ČR	5,15	9,88	21 067	63 489

Jak ukazuje první sloupec tabulky, větší počet knihoven na 10 tis. obyvatel je v řídko osídlených krajích (např. Vysočina a Jihočeský kraj), kde se nachází vysoký počet malých knihoven bez pracovníků na plný úvazek (85% z celkového počtu knihoven). Podobné důvody souvisejí i s rozdělením počtu PC s přístupem na internet do krajů.

Jiný obrázek by poskytlo vyčíslení počtu knihoven na zvolenou jednotku plochy kraje, které by charakterizovalo jejich dostupnost. Při průměrném počtu 6,9 knihoven na 100 km², je jejich rozdělení po krajích poměrně vyrovnané. Minimální počet knihoven (3,7) byl v Karlovarském kraji a naopak maximální v Olomouckém kraji (8,8).

Ukazatel počtu návštěvníků zřejmě nejlépe komplexně vyjadřuje poptávku po službách veřejných knihoven. Spolu s kraji s poměrně řídkým osídlením (Vysočina, Karlovarský a Jihočeský kraj) byl velký zájem o služby veřejných knihoven také v kraji Zlínském a v Praze (kde převažují velké knihovny s knihovním fondem uspokojujícím všestranné potřeby zájemců).

Údaje v posledním sloupci tabulky o počtu výpůjček vypovídají o čtenářském zájmu o služby knihoven. Jak je zřejmé vysoce nadprůměrný byl ve Zlínském kraji, na Vysočině a dále v Královéhradeckém, Karlovarském a Jihočeském kraji.

Co se týče zájmu čtenářů o výpůjčky knih ve veřejných knihovnách, v porovnání s rokem 2006 se celkově o 5,4% snížil (na 10 tis. obyvatel), vzrostl pouze v Plzeňském a Zlínském kraji.

K ukazateli návštěvnosti je třeba dodat, že zcela neodráží význam a poslání některých kulturních zařízení (např. muzeí či knihoven). Není proto pro hodnocení výstupů těchto zařízení zcela vyčerpávající a postačující, ačkoli je mezi naturálními ukazateli nejvýznamnější.

4.2. Divadla a kina

V roce 2010 bylo v provozu 160 stálých scén **divadel** (o 10% více než v roce 2006) s kapacitou více než 36,6 tis. sedadel (o 4,9% více). **Počet návštěvníků** (5 825 tis. osob) **se také zvýšil**, přesné porovnání je však nemožné s ohledem na skutečnost, že na rozdíl od roku 2010 nebyla v roce 2006 data, předložená respondenty v rámci zjišťování KULT, dopočítávána. O vzestupném vývoji svědčí také rostoucí počet premiér, uspořádaných představení (jak doma, tak i v zahraničí) a také příjmů ze vstupného (o 29,2%).

Zajímavé informace poskytuje pohled na vztah kapacity divadel (počet sedadel) a počtu návštěvníků v jednotlivých krajích (regionální úroveň NUTS 3) a to jak v absolutním vyjádření, tak i v relaci k počtu obyvatel kraje (údaje jsou za rok 2010).

Kraj	Kapacita (počet sedadel)	Počet návštěv. v tis. os.	Využití kapacity (sl.2/sl.1)	Kapacita na 10 tis. obyv.	Počet návštěv. na 10 tis. obyv.
Praha	16 574	2 934,8	177,1	132,4	23 446
Středočeský	1 805	276,8	153,4	14,4	2 202
Jihočeský	1 532	171,2	111,8	24,0	2 684
Plzeňský	1 364	207,9	152,4	23,8	3 634
Karlovarský	330	26,1	79,1	10,7	848
Ústecký	2 174	273,2	167,1	26,0	3 268
Liberecký	920	141,7	154,0	20,9	3 224
Královéhradecký	850	133,8	157,4	15,3	2 414
Pardubický	595	103,4	173,7	11,5	2 000
Vysočina	305	61,8	202,5	5,9	1 200
Jihomoravský	5 550	704,5	126,9	48,1	6 111
Olomoucký	788	157,4	199,7	12,3	2 453
Zlínský	1 349	193,8	143,6	22,8	3 282
Moravskoslezský	2 512	439,1	174,8	20,2	3 528
CELKEM ČR	36 648	5 825,3	159,0	34,8	5 539

Jak je z tabulky zřejmé, úroveň ukazatelů vztahujících se k Praze je v porovnání s ostatními kraji zcela výjimečná. Kapacita měřená počtem sedadel je v Praze v přepočtu na 10 tis. obyvatel v porovnání s celostátní úrovní téměř čtyřnásobná, ještě vyšší je v Praze relativní návštěvnost divadel. Z ostatních krajů přesahuje celostátní průměr v těchto ukazatelích pouze kraj Jihomoravský a to zřejmě díky městu Brnu, které je také kulturním centrem celostátního významu. Z podobného důvodu je vysoká návštěvnost divadel také v Moravskoslezském a v Plzeňském kraji. Na druhé straně poměrně nízká úroveň zmíněných ukazatelů Středočeském kraji je zřejmě ovlivněna „dostředivým působením“ hl. m. Prahy. Mírně překvapivá je nízká návštěvnost divadel v Karlovarském kraji a také na Vysočině.

Ve sledovaných letech 2006 – 2010 počet **kin**, stejně jako počet sedadel poklesl (v obou případech o 8%). **Zvýšil se naopak počet představení** (o 15,6%), v porovnání s rokem 2009 byl však mírně nižší. Zvýšil se také **počet diváků** (o 17,6%), který v roce 2010 překročil 13,5 mil. osob (v roce 2009 necelých 12,5 mil.).

Jak je z tab. č. 12 (viz příloha) zřejmé, návštěvnost kin více než dvojnásobně převyšuje návštěvnost divadel. Lze říci, že zatímco v průměru náš každý druhý občan přijde jednou za rok do divadla, tak každý přijde do kina a navíc každý pátý kino navštíví dvakrát (samozřejmě, odhlédneme-li od diváků – zahraničních turistů).

Údaje o kinech v územním třídění dle krajů nejsou k dispozici a tak je regionální porovnávání ukazatelů nemožné.

Na vývoj kin působí mnoho vlivů spojených zejména s bouřlivým rozvojem záznamových a počítačových technologií (přenosné záznamové nosiče, internet). Došlo také k výstavbě vícesálových kin a tak i při poklesu počtu kin se počet pláten resp. promítacích sálů nesnižuje. V současné době stojí kina před další, nejen technickou, ale zejména investiční výzvou, kterou je přechod promítací technologie na digitální platformu.

Jak je patrné **nabídka kulturních služeb vybraných poskytovatelů se** v období od roku 2006 (s výjimkou kapacity kin) **zvýšila, růstem** – v případě divadel, kin a knihoven - **reagovala také poptávka. Došlo k poklesu návštěvnosti** (o 5, % za období čtyř let) ostatních **objektů kulturního dědictví** (hrady, zámky, muzea a galerie). Tento trend by mohl částečně odpovídat velmi nízké míře ekonomické soběstačnosti v oblasti kulturního dědictví (viz tab. č. 4 b)).

Svou roli v popsaném vývoji bezesporu hrají probíhající technické a technologické přeměny (kina), rozšiřování služeb některých poskytovatelů (knihovny, muzea a galerie) a v neposlední řadě podpora kulturních aktivit z veřejných prostředků.

Z územního pohledu lze uvést, že nejrovnoměrněji je územně rozložena poptávka po službách knihoven (variační koeficient hodnot návštěvnosti na 10 tis. obyvatel činí 0,16), v případě muzeí a galerií je uvedená míra variability 0,54, pro památkové objekty 0,62 a v případě divadel 1,01. Tyto relace jsou pochopitelné, zvážíme-li, že knihovny jsou v každé větší obci, muzea a galerie jsou i v menších městech, památkové objekty jsou rozmístěny značně nerovnoměrně ve venkovských i městských oblastech všech krajů a stálé scény divadel se nacházejí zejména v kulturních centrech (alespoň regionálního významu).

Co se týče **relativní úrovně návštěvnosti poskytovatelů kulturních služeb** (památky, muzea a galerie, divadla a knihovny) **v jednotlivých krajích, nelze shledat významné odlišnosti** (s výjimkou očekávaných rozdílů souvisejících s vahou významných kulturních center a jejich „dostředivým působením“).

5. Závěr

Tato práce je již druhým pokusem o sestavení ekonomických dat do podoby satelitního kulturního účtu vypovídajícího o zdrojích financování sektoru kultury, jeho ekonomických výsledcích a v neposlední řadě také o jeho váze v ekonomice naší země. Před dosažením žádoucího výsledku podobného snažení - podobně jako při prvním pokusu – bylo nutno hledat adekvátní odpověď na stejné základní otázky.

Prvá z nich souvisí se samotným vymezením sektoru kultury v rámci celé ekonomiky. Je zřejmé, že některé činnosti a služby jsou pro kulturu typické, jiné s ní více či méně souvisejí. Obvykle ji předcházejí (např. výroba hudebních nástrojů) či na ni navazují (např. maloobchodní prodej knih či hudebních nahrávek). Spolu se zmíněnými průmyslovými a obchodními aktivitami jsou s kulturou volně spojeny také služby cestovního ruchu.

V návaznosti na výsledky projektu ESSnet Culture došlo k rozšíření pojetí kulturních aktivit o umělecké vzdělávání, překladatelské a tlumočnické činnosti a některé maloobchodní obory (viz část 1.2).

Samozřejmě, **odlišnosti v pojetí rozsahu sektoru kultury značně ovlivňují výsledky kulturního účtu a váhu sektoru v ekonomice jako celku.**

Druhou významnou otázkou jsou disponibilní a využitelné zdroje dat. Liší se co do svého původu (administrativní a statistické), tak i co do kvality. Zvláště problematická jsou statistická zjišťování. Je tomu jak z důvodu jejich vnitřního omezení, zejména vysoké míře neodpovědi (nonrespons) v případě ekonomických dat respondentů ze soukromého sektoru a úsporně malých výběrových souborů, tak i pro vlastnosti platných klasifikací (např. zahrnutí kulturních činností spolu s ne- kulturními do jedné třídy či skupiny CZ-NACE). Ztěžuje to jednoznačné přiřazení finančních zdrojů k určité kulturní oblasti či k poskytovateli.

Dalším důsledkem zmíněných problémů je skutečnost, že se **při hledání odpovědí na mnohé otázky nevyhnete odhadům**, ač podloženým znalostmi základních souvislostí. Netřeba zdůrazňovat, že nutnost takového postupu s sebou zákonitě přináší prvky subjektivních vlivů.

Problémem jsou také odlišnosti jednotlivých statistických zjišťování. Data ze zjišťování zaměřených na kulturní instituce (KULT) a dále neziskové instituce (NI) a finanční či nefinanční podniky jsou získávána rozdílnými přístupy, výkazy, metodami atd.

Nutno dodat, že ač se kulturní účet za období 2010 zpracovává po druhé, lze považovat **ověření metodických přístupů za zhruba stejně významné jako hledání věcných výsledků**. S ohledem na rozšíření sektoru kultury, jeho úplnějšího postižení statistickým zjišťováním i částečné uplatnění pozměněných metodických přístupů, jsme stále na počátku vznikající časové řady, a proto ještě není zcela možné s jistotou hodnotit dynamiku úrovně jednotlivých ukazatelů. Bez ohledu na tuto skutečnost však **druhé zpracování kulturního ukázalo, že některé významné poznatky o kulturním sektoru se v zásadě potvrzují** (např. postavení jednotlivých oblastí v rámci sektoru, počty zaměstnanců atd.).

Základní otázkou, na kterou by měl dát účet kultury odpověď, je původ, rozsah a užití finančních zdrojů v sektoru kultury. Z administrativních dat bylo zjištěno, že veřejný sektor se podílí na příjmech kulturních institucí částkou 39,1 mld. Kč (tj. 14,4%) s tím, že tyto prostředky plynou zejména do oblasti kulturního dědictví, živé umělecké tvorby. Podobný směr měly i zahraniční zdroje. Podle šetření v domácnostech dosáhly výdaje směřující z rodinných rozpočtů do kultury, zejména do oblasti médií a živé tvorby, 45,2 mld. Kč (tj. 16,6% celkových zdrojů). Zdroje neziskových institucí, které se vázaly zejména na správní činnosti v kultuře, představovaly 7,8 mld. Kč a 2,9% z celkových zdrojů. Ostatní zdroje (180 mld. Kč tj. 66% z celku) vytvářené v podnicích s kulturními aktivitami (zejména do sféry médií a kreativních průmyslů).

Ukazuje se, že **jednotlivé kulturní oblasti resp. jejich skupiny (sféry) se významně liší stupněm uplatnění tržních principů a v této souvislosti také úrovní hospodaření**, s tím související výší průměrných mezd, investiční aktivitou atd. Případné prohlubování této diference bude záviset na technickém rozvoji na straně jedné a rozsahem podpory neziskových aktivit (kulturní dědictví a část živé tvorby) z veřejných zdrojů na straně druhé.

Za problematickými ekonomickými výsledky výše jmenovaných kulturních oblastí lze mimo jiné vidět omezené možnosti finančních ukazatelů pro vyjádření rozsahu i kvality výkonu některých činností (např. péče o kulturní dědictví, vzdělávací činnosti kulturních institucí, působení kultury a jejich hodnot na jedince i společnost). V této souvislosti **je na místě doplnit ekonomické ukazatele naturálními**, z nichž se jako nejvhodnější se pro svou komplexnost jeví ukazatel počtu návštěvníků.

Ve střednědobém období se ukazuje, že - s výjimkou některých objektů kulturního dědictví (hrady, zámky, muzea a galerie) - návštěvnost ostatních poskytovatelů kulturních služeb vzrostla. Žel, krátkodobost časové řady ekonomických ukazatelů znemožňuje vzájemné porovnání naturálního a finančního vyjádření rozsahu výkonu kulturního sektoru a jeho společenského významu.

Sektor kultury – tak jak je výše vymezen - byl zkoumán také z makroekonomického pohledu. Jak se ukazuje **jeho váha či podíl na ekonomice jako celku v několika významných ukazatelích osciluje mírně nad 2%**.

Veřejné zdroje věnované kultuře představují 2,6% celkových konsolidovaných výdajů veřejných rozpočtů, podíl výdajů domácností na kulturu k celkovým výdajům domácností je vyšší a mírně přesahuje úroveň 3%. Počet zaměstnanců v sektoru kultury dosahuje 1,8 % z celkového počtu zaměstnanců v ekonomice. Konečně podíly odhadované produkce a hrubé přidané hodnoty v kultuře mírně přesahují dvouprocentní úroveň (2,5% a 2,6%), zatímco odhadovaný hrubý domácí produkt kultury svou výší úroveň celostátního ukazatele mírně nedosahuje (1,9%).

Pokud bychom přidali na pomyslnou misku vah neměřitelnou část výkonů a společenského dosahu sektoru kultury, byl by jeho podíl ještě vyšší. To, co nelze změřit je však mimo náš dosah. Je třeba se zabývat tím, co dokážeme ovlivnit a provádět opatření - zejména v oblasti statistických zjišťování – která nám umožní postupně zvyšovat rozsah kulturních aktivit zahrnutých do satelitního kulturního účtu a naopak snižovat stupeň jeho nepřesnosti.

6. Použité zdroje a literatura

Systém účtů kultury, NIPOS, Praha 2010

Systém účtů kultury, NIPOS, Praha 2011

Výsledky účtu kultury ČR za rok 2009, ČSÚ 2010 (Práce a sociální analýzy, E-3318 -11)

ESSnet on Culture statistics 2009–2011, Task Force 1: Framework and definitions (Final Report 2011)

National report on public expenditure, Eries, 2004

Evropský systém účtů ESA 1995, EUROSTAT 1994

Vstupní analýza současných vazeb trhu práce se sektorem kultura a definování výchozích předpokladů pro strategické plánování zaměstnanosti v tomto sektoru, Institut umění – Divadelní ústav, Praha 2007

The Economy of Culture, studie KEA European Affairs pro Evropskou komisi, (2006)

Statistická zjišťování ČSÚ a NIPOS a administrativní zdroje dat MF, MV, ČSSZ a Unie filmových distributorů a různá doplňková zjišťování (NIPOS, IU-DÚ)

Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE), ČSÚ, Praha 2008

7. Tabulková příloha

Tabulka č. 1	Zdroje financování kultury podle kulturních oblastí
Tabulka č. 2	Zdroje financování kultury podle poskytovatelů kulturních služeb (statků)
Tabulka č. 3	Umístění finančních zdrojů podle kulturních oblastí a poskytovatelů kulturních služeb (statků)
Tabulka č. 4 a)	Příjmy a výdaje kulturních institucí podle kulturních oblastí
Tabulka č. 4 b)	Příjmy a výdaje kulturních institucí podle poskytovatelů kulturních služeb (statků)
Tabulka č. 5	Makroekonomické ukazatele podle kulturních oblastí (odhad)
Tabulka č. 6	Vybrané ukazatele v trojsektorovém členění kultury
Tabulka č. 7	Zaměstnanost a mzdy v kulturním sektoru
Tabulka č. 8	Zdroje a rozsah investic kulturního sektoru
Tabulka č. 9 a)	Zahraniční obchod se zbožím kulturního sektoru
Tabulka č. 9 b)	Zahraniční obchod se službami kulturního sektoru
Tabulka č. 9 c)	Zahraniční obchod se zbožím a službami kulturního sektoru
Tabulka č. 10	Základní ukazatele sektoru kultury
Tabulka č. 11	Počet vybraných poskytovatelů kulturních služeb
Tabulka č. 12	Relativní vyjádření výkonu poskytovatelů kulturních služeb v naturálních ukazatelích

Tabulka č. 1

Zdroje financování kultury podle kulturních oblastí

v tis. Kč

OBLAST	Ústřední vládní instituce	Místní vládní instituce	Veřejný sektor celkem	Přímé výdaje domácností	Nefinanční a finanční podniky	Nevládní neziskové instituce	Soukromý sektor celkem	Evropské strukturální fondy	Jiné mezinárodní instituce	Ostatní svět celkem	ZDROJE CELKEM
Kulturní dědictví	4 709 475	11 580 864	16 290 339	3 813 000	2 210 867	295 367	6 319 234	251 542	48 248	299 790	22 909 363
Interpretační umění	840 122	3 753 326	4 593 448	7 328 505	2 609 173	155 712	10 093 390	66 306	28 295	94 601	14 781 439
Výtvarné umění	29 576	60 556	90 132	811 724	6 323 582	35 438	7 170 744	21 046	9 938	30 984	7 291 860
Periodický a neperiodický tisk	25 773	30 260	56 033	11 676 493	32 777 264	11 754	44 465 511	.	46	46	44 521 590
Audiovizuální a interaktivní technika	550 172	1 283 077	1 833 249	20 552 426	31 889 585	822 578	53 264 589	66 804	.	66 804	55 164 642
Architektura	28 236 727	3 494	28 240 221	.	.	.	28 240 221
Reklama	.	.	.	88 507	75 439 468	.	75 527 975	.	.	.	75 527 975
Umělecké vzdělávání	8 769	7 240 480	7 249 249	920 054	40 061	10 242	970 357	.	14	14	8 219 620
Správa	1 524 579	1 444 552	2 969 131	.	.	6 439 494	6 439 494	.	.	.	9 408 625
Neznámá oblast	318 863	5 737 754	6 056 617	6 056 617
CELKEM	8 007 329	31 130 869	39 138 198	45 190 709	179 526 727	7 774 079	232 491 515	405 698	86 541	492 239	272 121 952

Tabulka č. 2

Zdroje financování kultury podle poskytovatelů kulturních služeb

v tis. Kč

POSKYTOVATEL	Ústřední vládní instituce	Místní vládní instituce	Veřejný sektor celkem	Přímé výdaje domácností	Nefinanční a finanční podniky	Nevládní neziskové instituce	Soukromý sektor celkem	Evropské strukturální fondy	Jiné mezinárodní instituce	Ostatní svět celkem	ZDROJE CELKEM
Historická památka	815 549	104 816	920 365	804 746	553 761	65 647	1 424 154	84 914	6 369	91 283	2 435 802
Muzeum a galerie	2 155 452	1 925 723	4 081 175	464 637	407 570	213 907	1 086 114	127 842	41 278	169 120	5 336 409
Archiv	855 456	.	855 456	977	62 583	.	63 560	.	.	.	919 016
Knihovna	730 032	2 074 355	2 804 387	171 371	.	48 854	220 225	38 586	601	39 187	3 063 799
Divadlo	760 129	2 321 106	3 081 235	1 103 287	716 019	.	1 819 306	7 273	1 140	8 413	4 908 954
Koncertní sál (soubory a festivaly)	379 609	652 365	1 031 974	265 938	722 107	237 857	1 225 902	11 925	13 708	25 633	2 283 509
Výstavní sál	57 131	71 934	129 065	43 027	162 212	30 375	235 614	21 046	9 938	30 984	395 663
Nakladatelství a vydavatelství	25 773	30 260	56 033	11 670 000	15 241 781	29 143	26 940 924	.	.	.	26 996 957
Výrobci a distributoři audiovizuálních děl	23 259	54 271	77 530	1 497 322	15 378 266	8 759	16 884 347	62 744	.	62 744	17 024 621
Rozhlas	500	75	575	1 974 500	833 250	415 217	3 222 967	1 137	.	1 137	3 224 679
Televize	664	9 586	10 250	5 792 441	13 163 486	1 094 554	20 050 481	2 923	.	2 923	20 063 654
Školy uměleckého vzdělávání	8 769	7 240 480	7 249 249	920 054	40 061	10 242	970 357	.	14	14	8 219 620
Ostatní poskytovatelé	2 195 006	16 645 898	18 840 904	20 482 409	132 245 631	5 619 524	158 347 564	47 308	13 493	60 801	177 249 269
CELKEM	8 007 329	31 130 869	39 138 198	45 190 709	179 526 727	7 774 079	232 491 515	405 698	86 541	492 239	272 121 952

Tabulka č. 3

Umístění finančních zdrojů podle kulturních oblastí a poskytovatelů kulturních služeb

v tis. Kč

OBLAST	Historická památka	Muzeum a galerie	Divadlo	Koncertní sál	Výstavní sál	Knihovna	Archív	Nakladatelství/ vydavatelství	Výrobci a distributoři audiovizuálních děl	Rozhlas	Televize	Školy uměleckého vzdělávání	Ostatní poskytovatelé	CELKEM
Kulturní dědictví	2 435 802	5 336 409	x	x	x	3 063 799	919 016	x	x	x	x	x	11 154 337	22 909 363
Interpretační umění	x	x	4 908 954	2 283 509	x	x	x	x	x	x	x	x	7 588 976	14 781 439
Výtvarné umění	x	x	x	x	395 663	x	x	x	x	x	x	x	6 896 197	7 291 860
Periodický a neperiodický tisk	x	x	x	x	x	x	x	26 996 957	x	x	x	x	17 524 633	44 521 590
Audiovizuální a interaktivní technika	x	x	x	x	x	x	x	x	17 024 621	3 224 679	20 063 654	x	14 851 688	55 164 642
Architektura	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	28 240 221	28 240 221
Reklama	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	75 527 975	75 527 975
Umělecké vzdělávání	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	8 219 620	x	8 219 620
Správa	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	9 408 625	9 408 625
Neznámá oblast	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	6 056 617	6 056 617
CELKEM	2 435 802	5 336 409	4 908 954	2 283 509	395 663	3 063 799	919 016	26 996 957	17 024 621	3 224 679	20 063 654	8 219 620	177 249 269	272 121 952

Tabulka č. 4a)

Příjmy a výdaje kulturních institucí podle kulturních oblastí

v tis. Kč

POSKYTOVATEL	Příjmy (výnosy) celkem	z toho: tržby za vlastní výkony	Výdaje (náklady) celkem	v tom			Rozdíl příjmů (výnosů) a výdajů (nákladů)
				spotřeba materiálu, energie, zboží a služeb	osobní náklady	ostatní výdaje (náklady)	
Kulturní dědictví	13 136 618	5 942 898	13 424 110	4 452 538	4 900 933	4 070 639	-287 492
Interpretační umění	12 449 528	5 879 997	12 171 083	5 939 838	4 460 045	1 771 200	278 445
Výtvarné umění	7 111 903	5 555 007	5 890 484	3 696 470	691 272	1 502 742	1 221 419
Periodický a neperiodický tisk	47 218 459	44 908 437	43 576 674	22 351 008	7 450 014	13 775 652	3 641 785
Audiovizuální a interaktivní media	42 222 878	32 161 269	39 643 745	24 306 340	5 484 111	9 853 294	2 579 133
Architektura	26 992 029	26 088 416	24 470 579	17 824 762	3 737 902	2 907 915	2 521 450
Reklama	70 231 516	68 868 281	66 905 432	50 676 196	6 286 137	9 943 099	3 326 084
Umělecké vzdělávání	989 266	799 163	820 012	478 524	245 069	96 419	169 254
Správa	8 757 440	1 177 718	12 913 709	1 322 266	1 076 233	10 515 210	-4 156 269
CELKEM	229 109 637	191 381 186	219 815 828	131 047 942	34 331 716	54 436 170	9 293 809

Tabulka č. 4b)

Příjmy a výdaje kulturních institucí podle poskytovatelů kulturních služeb (statků)

v tis. Kč

POSKYTOVATEL	Příjmy (výnosy) celkem	z toho: tržby za vlastní výkony	Výdaje (náklady) celkem	v tom			Rozdíl příjmů (výnosů) a výdajů (nákladů)
				spotřeba materiálu, energie, zboží a služeb	osobní náklady	ostatní výdaje (náklady)	
Historické památky	2 110 236	1 135 846	2 115 133	920 148	647 606	547 379	-4 897
Muzeum a galerie	4 368 396	779 980	4 493 921	1 719 140	2 028 561	746 220	-125 525
Archivy	919 016	74 894	1 136 312	413 285	602 896	120 131	-217 296
Knihovny	2 712 283	192 972	2 872 138	924 895	1 728 743	218 500	-159 855
Divadla	4 833 967	1 515 040	4 926 622	1 451 138	2 463 130	1 012 354	-92 655
Koncertní sály (soubory a festivaly, zvuk. nahrávky)	2 270 069	851 464	2 302 187	1 242 797	763 413	295 977	-32 118
Výstavní sály	395 574	240 135	346 109	270 785	57 999	17 325	49 465
Nakladatelství/vydavatelství	28 739 792	26 842 429	27 497 286	17 271 508	5 525 616	4 700 162	1 242 506
Výrobci a distributoři audiovizuálních děl	16 918 629	16 105 077	15 907 742	11 945 649	2 120 059	1 842 034	1 010 887
Rozhlas	3 368 623	3 319 839	3 113 618	1 708 033	815 914	589 671	255 005
Televize	20 262 248	11 089 044	19 083 431	9 495 408	2 402 371	7 185 652	1 178 817
Školy uměleckého vzdělávání	989 266	799 163	820 012	478 524	245 069	96 419	169 254
Ostatní poskytovatelé	141 221 538	128 435 303	135 201 317	83 206 632	14 930 339	37 064 346	6 020 221
CELKEM	229 109 637	191 381 186	219 815 828	131 047 942	34 331 716	54 436 170	9 293 809

Tabulka č. 5

Makroekonomické ukazatele podle kulturních oblastí v roce 2010 (odhad)

v tis. Kč b.c.

OBLAST	Produkce	Mezispotřeba	Hrubá přidaná hodnota	Podíl jednotlivých oblastí na celkové hrubé přidané hodnotě v %
Kulturní dědictví	10 556 381	6 479 762	4 076 619	4,8
Interpretační umění	12 320 137	8 356 748	3 963 389	4,7
Výtvarné umění	6 438 647	3 546 817	2 891 830	3,4
Periodický a neperiodický tisk	42 689 811	24 324 137	18 365 674	21,6
Audiovizuální a interaktivní media	46 160 307	26 938 848	19 221 459	22,6
Architektura	23 414 120	15 753 019	7 661 101	9,0
Reklama	63 507 108	46 379 240	17 127 868	20,2
Umělecké vzdělávání	8 372 993	4 134 584	4 238 409	5,0
Správa	8 757 440	1 362 546	7 394 894	8,7
CELKEM	222 216 944	137 275 701	84 941 243	100,0

Tabulka č. 6

Vybrané ukazatele v trojsektorovém členění kultury za rok 2010

v tis. Kč

SEKTOR	OBLAST	PŘÍJMY (VÝNOSY) CELKEM	VÝDAJE (NÁKLADY) CELKEM	ROZDÍL sl. 1 - sl. 2	SPOTŘEBA materiálu, energií, zboží a služeb	HRUBÁ PŘIDANÁ HODNOTA	POČET ZAMĚSTN. (PŘEPOČ.) v tis. os.	VÝDAJE NA INVESTICE	EXPORT ZBOŽÍ A SLUŽEB	IMPORT	POČET PRÁVNICKÝCH A FYZICKÝCH OSOB	NACE
a	b	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
KULTURNÍ SEKTOR	Historická památka	2 110 236	2 115 133	-4 897	920 148	1 190 088	1 888	740 371	31 479	36 041	288	91.03
	Muzeum a galerie	4 368 396	4 493 921	-125 525	1 719 140	2 649 256	6 100	1 629 410	108 771	203 940	478	91.02
	Knihovny a archivy	3 631 299	4 008 450	-377 151	1 338 180	2 293 119	6 888	449 463	.	.	5 446	91.01
	Scénická umění	12 449 528	12 171 083	278 445	5 939 838	6 509 690	15 035	383 758	61 172	187 889	746	90.01,02,04
	Výtvarná umění	4 768 214	3 961 066	807 148	2 378 458	2 389 756	1 778	236 470	28 381	31 053	6 031	74.20,90.03
	Kulturní a umělecké vzdělávání	989 266	820 012	169 254	478 524	510 742	735	31 052	.	.	1 288	85.52
	Řemesla	5 551 545	2 108 429	.	odd.13-32
	Sektor celkem	28 316 939	27 569 665	747 274	12 774 288	15 542 651	32 424	3 470 524	5 781 348	2 567 352	14 277	
KULTURNÍ PRŮMYSLY	Film a video	13 239 930	12 569 145	670 785	10 124 600	3 115 330	1 728	807 534	6 356 763	4 762 862	1 155	59.11,12,13,14
	Hudba	2 006 431	1 708 638	297 793	1 400 590	605 841	342	103 798	9 770	101 620	3 272	59.20
	Televize	20 262 248	19 083 431	1 178 817	9 495 408	10 766 840	4 520	1 839 877	109 900	707 769	128	60.20
	Rozhlas	3 368 623	3 113 618	255 005	1 708 033	1 660 590	1 639	188 558	1 751	4 649	61	60.10
	Knihy a tisk	47 218 459	43 576 674	3 641 785	22 351 008	24 867 451	16 528	1 395 578	6 410 257	4 509 631	35 724	58.11,13,14,63.91,74.30,47.61,62
	Videohry	1 761 347	1 710 665	50 682	467 164	1 294 183	1 375	45 000	.	.	22	58.21
	Sektor celkem	87 857 038	81 762 171	6 094 867	45 546 803	42 310 235	26 132	4 380 345	12 888 441	10 086 531	40 362	
KREATIVNÍ PRŮMYSLY	Architektura	26 992 029	24 470 579	2 521 450	17 824 762	9 167 267	8 792	1 525 591	318 200	59 444	695	71.11
	Reklama	70 231 516	66 905 432	3 326 084	50 676 196	19 555 320	13 333	2 687 785	12 122 622	8 450 020	1 242	73.11
	Design	2 343 689	1 929 421	414 268	1 318 012	1 025 677	637	254 148	363 958	1 857 434	475	74.10
	Sektor celkem	99 567 234	93 305 432	6 261 802	69 818 970	29 748 264	22 762	4 467 524	12 804 780	10 366 898	2 412	
Neznámá oblast	13 368 426	17 178 560	-3 810 134	2 907 881	11 037 765	5 700	1 429 844	.	.	6 209	47.63,78,79, 77.22,84.11,94.99.2	
KULTURA CELKEM	229 109 637	219 815 828	9 293 809	131 047 942	98 638 915	87 018	13 748 237	31 474 569	23 020 781	63 260		

Tabulka č. 7

Zaměstnanost a mzdy v kultuře

POSKYTOVATEL	Povolání kulturního charakteru prováděné v organizaci s převažující kulturní činností	Povolání "nekulturního" charakteru prováděné v organizaci s převažující kulturní činností	Povolání kulturního charakteru prováděné v organizaci s převažující jinou než kulturní činností	Dobrovolníci	Neznámý charakter povolání	CELKEM		
						Počet zaměstnanců celkem	Mzdy v tis. Kč	Průměrná mzda v Kč
Historická památka	1 888	1 888	445 575	19 667
Muzeum a galerie	3 068	.	.	1 666	3 032	6 100	1 420 362	19 404
Výstavní sál	229	229	38 263	13 924
Knihovna	4 579	.	.	.	552	5 131	1 200 091	19 491
Archiv	1 757	1 757	503 625	23 887
Divadlo	5 598	.	.	.	1 882	7 480	1 734 562	19 324
Kulturní domy	1 441	.	.	819	1 617	3 058	672 886	18 337
Nakladatelství/vydavatelství	10 295	10 295	3 953 960	32 006
Výrobci a distributoři audiovizuálních děl	3 395	3 395	1 495 145	36 700
Rozhlas	870	.	.	.	769	1 639	569 074	54 509
Televize	2 811	.	.	.	1 709	4 520	1 728 109	51 231
Organizace ochrany autorských práv	279	279	111 784	33 388
Ostatní poskytovatelé	.	.	.	97	41 247	41 247	10 885 801	21 993
CELKEM	18 367	.	.	2 582	68 651	87 018	24 759 237	24 406

Tabulka č. 8

Zdroje a rozsah investic kulturního sektoru

v tis. Kč

POSKYTOVATEL	Investice v kulturním sektoru	Zdroje investic				V celkových investičních nákladech	
		státní	ze zahraničí	z toho: EU	vlastní a jiné	hmotný majetek	nehmotný majetek
Historická památka	740 371	248 076	72 788	71 734	419 507	737 825	2 546
Muzeum a galerie	1 629 410	828 164	152 116	114 572	649 130	1 472 665	156 745
Výstavní sál	44 762	37 561			7 201	44 100	662
Knihovna	404 627	354 164	27 595	27 595	22 868	384 355	20 272
Archiv	44 836	41 440	0	0	3 396	38 622	6 214
Divadlo	167 051	52 060	7950	6972	107 041	163 629	3 422
Kulturní domy	185 736	60 070	30023	30023	95 643	159 470	26 266
Hudební soubory	18 920	2 828	0	0	16 092	18 607	313
Rozhlas	188 558	0	0	0	188 558	168 524	20 034
Televize	1 839 877	453	0	0	1 839 424	1 073 011	766 866
Ostatní poskytovatelé	8 484 089	123 927			8 360 162	6 649 681	1 834 408
CELKEM	13 748 237	1 748 743	290 472	250 896	11 709 022	10 910 489	2 837 748

Tabulka č. 9 a)

Zahraniční obchod se zbožím kulturního sektoru v roce 2010

v tis. Kč

Kulturní oblast	G e o g r a f i c k é č l e n ě n í								
	EU		USA		OSTATNÍ SVĚT		CELKEM		
	VÝVOZ	DOVOZ	VÝVOZ	DOVOZ	VÝVOZ	DOVOZ	VÝVOZ	DOVOZ	SALDO
Kulturní dědictví	46 427	19 849	44 074	68 547	49 742	148 735	140 243	237 131	-96 888
Interpretační umění
Výtvarné umění	1 058 580	952 966	495 796	8 306	3 997 169	1 147 157	5 551 545	2 108 429	3 443 116
Periodický a neperiodický tisk	4 699 272	3 522 629	11 019	44 929	562 166	117 685	5 272 457	3 685 243	1 587 214
Audiovizuální a interaktivní technika	3 099 416	1 872 749	10 293	5 939	72 199	49 738	3 181 908	1 928 426	1 253 482
Architektura
Reklama
Umělecké vzdělávání
Správa
CELKEM	8 903 695	6 368 193	561 182	127 721	4 681 276	1 463 315	14 146 153	7 959 229	6 186 924

Tabulka č. 9 b)

Zahraniční obchod se službami kulturního sektoru v roce 2010

v tis. Kč

Kulturní oblast	G e o g r a f i c k é č l e n ě n í								
	EU		USA		OSTATNÍ SVĚT		CELKEM		
	VÝVOZ	DOVOZ	VÝVOZ	DOVOZ	VÝVOZ	DOVOZ	VÝVOZ	DOVOZ	SALDO
Kulturní dědictví	6	2 643	0	50	1	157	7	2 850	-2 843
Interpretační umění	36 263	120 166	13 631	34 866	11 278	32 857	61 172	187 889	-126 717
Výtvarné umění	318 573	1 554 992	5 534	46 493	68 232	287 002	392 339	1 888 487	-1 496 148
Periodický a neperiodický tisk	922 476	672 991	19 489	20 156	195 835	131 241	1 137 800	824 388	313 412
Audiovizuální a interaktivní technika	987 966	1 530 905	1 394 235	1 145 763	914 075	971 806	3 296 276	3 648 474	-352 198
Architektura	145 379	53 800	15 042	1 082	157 779	4 562	318 200	59 444	258 756
Reklama	8 982 166	6 233 971	220 835	143 066	2 919 621	2 072 983	12 122 622	8 450 020	3 672 602
Umělecké vzdělávání
Správa
CELKEM	11 392 829	10 169 468	1 668 766	1 391 476	4 266 821	3 500 608	17 328 416	15 061 552	2 266 864

Tabulka č. 9 c)

Zahraniční obchod se zbožím a službami kulturního sektoru v roce 2010

v tis. Kč

Kulturní oblast	G e o g r a f i c k é č l e n ě n í								
	EU		USA		OSTATNÍ SVĚT		CELKEM		
	VÝVOZ	DOVOZ	VÝVOZ	DOVOZ	VÝVOZ	DOVOZ	VÝVOZ	DOVOZ	SALDO
Kulturní dědictví	46 433	22 492	44 074	68 597	49 743	148 892	140 250	239 981	-99 731
Interpretační umění	36 263	120 166	13 631	34 866	11 278	32 857	61 172	187 889	-126 717
Výtvarné umění	1 377 153	2 507 958	501 330	54 799	4 065 401	1 434 159	5 943 884	3 996 916	1 946 968
Periodický a neperiodický tisk	5 621 748	4 195 620	30 508	65 085	758 001	248 926	6 410 257	4 509 631	1 900 626
Audiovizuální a interaktivní technika	4 087 382	3 403 654	1 404 528	1 151 702	986 274	1 021 544	6 478 184	5 576 900	901 284
Architektura	145 379	53 800	15 042	1 082	157 779	4 562	318 200	59 444	258 756
Reklama	8 982 166	6 233 971	220 835	143 066	2 919 621	2 072 983	12 122 622	8 450 020	3 672 602
Umělecké vzdělávání
Správa
CELKEM	20 296 524	16 537 661	2 229 948	1 519 197	8 948 097	4 963 923	31 474 569	23 020 781	8 453 788

Tabulka č. 10

Základní ukazatele sektoru kultury

v tis. Kč, v %

OBLAST SEKTOR	VEŘEJNÉ ZDROJE		ÚROVEŇ HOSPODAŘENÍ		HRUBÁ PŘIDANÁ HODNOTA		ZAMĚŠTNANCI		MZDY		INVESTICE	
	v tis. Kč	podíl na sektoru v %	stupeň soběstačnosti v %	zisková marže v %	v tis. Kč	podíl na sektoru v %	počet	podíl na sektoru v %	průměrná měsíční mzda v Kč	index k prům. mzdě sektoru	v tis. Kč	podíl krytý dotacemi v %
Kulturní dědictví	16 290 339	41,6	44,3	x	4 076 619	4,8	16 363	18,8	19 541	80,1	2 908 446	50,6
Interpretační umění	4 593 448	11,8	48,3	2,0	3 963 389	4,7	13 965	16,0	19 326	79,2	546 241	24,8
Výtvarné umění	90 132	0,2	82,8	16,6	2 891 830	3,4	2 453	2,8	16 393	67,2	490 619	10,2
Periodický a neperiodický tisk	56 033	0,1	103,1	6,8	18 365 674	21,6	16 528	19,0	26 895	110,2	1 395 578	1,1
Audiovizuální a interaktivní technika	1 833 249	4,7	81,1	5,2	19 221 459	22,6	9 554	11,0	38 045	155,9	3 054 189	0,6
Architektura	.	.	106,6	8,4	7 661 101	9,0	8 792	10,1	25 633	105,0	1 525 531	2,7
Reklama	.	.	102,9	3,9	17 127 868	20,2	13 333	15,3	27 376	112,2	2 687 785	0,0
Umělecké vzdělávání	7 249 249	18,5	97,5	15,5	4 238 409	5,0	735	0,9	16 205	66,4	31 052	9,3
Správa a neznámá oblast	9 025 748	23,1	9,1	x	7 394 894	8,7	5 295	6,1	21 566	88,4	1 108 796	29,4
Kulturní sektor	28 223 168	72,1	56,3	2,7	14 198 983	16,7	32 148	36,9	17 902	73,4	3 722 210	44,4
Kulturní průmysly	1 889 282	4,8	92,6	6,0	37 587 133	44,3	26 082	30,0	30 979	126,9	4 449 767	0,8
Kreativní průmysl	.	.	104,2	5,5	25 760 233	30,3	23 493	27,0	26 066	106,8	4 467 464	1,1
Správa a neznámý sektor	9 025 748	23,1	9,1	x	7 394 894	8,7	5 295	6,1	21 566	88,4	1 108 796	29,4
CELKEM	39 138 198	100,0	87,1	3,3	84 941 243	100,0	87 018	100,0	24 406	100,0	13 748 237	15,0

Tabulka č. 11

Počet vybraných poskytovatelů kulturních služeb v roce 2010

	Kulturní podniky a instituce celkem	v tom		
		státní	soukromé	ostatní
Památkový objekt zpřístupněný za vstupné	288	177	64	47
Muzeum a galerie (muzea výtvarných umění)	478	381	56	41
Výstavní síň	305	94	128	83
Knihovna veřejná	5 415	5 415	0	0
Divadlo	154	42	44	68
Hudební těleso	30	12	4	14
Vydavatelé neperiodických publikací a periodického tisku	989	21	904	64
Distributoři filmových děl	26	2	8	16
Rozhlas	61	1	47	13
Televize	128	16	90	22
Festivaly	348	104	69	175
Kulturní domy	454	389	43	22
CELKEM	8 669	6654	1457	565

Tabulka č. 12

Relativní vyjádření výkonu poskytovatelů kulturních služeb v natur. ukazatelích

	Počet návštěv kulturních zařízení na 10 tis. osob	Počet vydaných titulů na 10 tis. osob	Počet vysílacích hodin na 1 držitele vys. licence
Historická památka	10 973	x	x
Muzeum a galerie	8 863	x	x
Výstavní sál	2 210	x	x
Knihovna	21 067	x	x
Kino	12 871	x	x
Divadlo	6 829	x	x
Koncertní sál (soub. a festivaly)	2 093	x	x
Nakladatelství a vydavatelství	x	18	x
Rozhlas	x	x	11 126
Televize	x	x	9 928
Kulturní domy	7 910	x	x